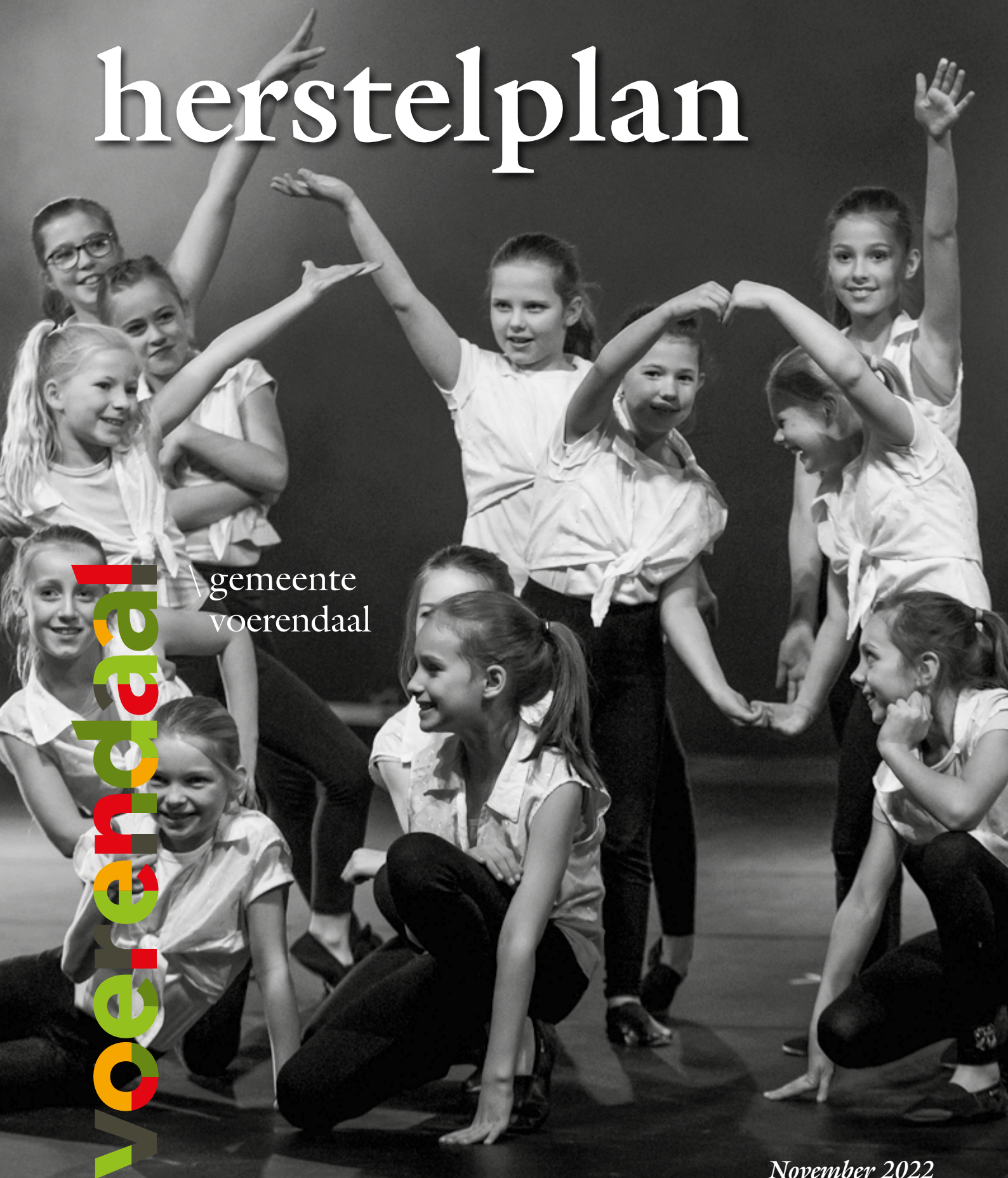

Corona- herstelplan

gemeente
voerendaal

voerendaal

November 2022

\ Inhoudsopgave

Waar komen we vandaan	4
Proces coronaherstelplan	5
Aan de slag	5
Onderwijs, Opvang & Jeugd en Jongeren	6
Gezondheid & Zorg	7
Burgers & Gemeenschapsontwikkeling	8
Bedrijven & Toerisme	9
Openbare ruimte	10
Gemeentelijke organisatie	11
Inspanningen tot nu	12
Noodfonds	12
Extra middelen	12
Evaluaties	14
Ifv en ovv	14
Vrzt	14
Uitvoeringsplan	15
Waar gaan we naar toe	15
Organisatie en middelen	15
Bijlagen	17
Bijlage gespreksverslagen	18

\ Waar komen we vandaan

Medio 2022 is het eerste licht te zien aan het einde van de coronatunnel. Na twee jaar in de greep te zijn geweest van de pandemie, staat de koers richting nieuwe perspectieven en het terughalen van waardevolle aspecten van vóór de pandemie.

Vanaf het begin van de pandemie zijn de nationale overheden leidend geweest. In de bestrijding van de pandemie en de directe, medische gevolgen ervan. Van zorg, tot testen, tot regels en vaccinaties. Op de schaal van de veiligheidsregio's is vervolgens de uitvoering geborgd, zoals in het gebied van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. En ook in de bestrijding van de economische gevolgen zijn de nationale overheden leidend. Zo zijn in Nederland de TONK- en TOZO-regeling ingesteld om ondernemers en bedrijven te ondersteunen gedurende de pandemie. Op lokaal niveau is uitvoering gegeven aan deze regelingen.

Corona heeft een diepe impact gehad op de samenleving: sluiten van winkels en bedrijven, oversterfte, niet doorgaan van repetities en uitvoeringen, afgelasten van sporttrainingen- en wedstrijden, volledig thuiswerken en onderwijs op afstand hebben onze samenleving enigzins veranderd.

In de afgelopen twee jaar is in de gemeente Voerendaal gehandeld in lijn met wat landelijk en met collega-gemeenten werd afgesproken. Met inwoners, bedrijven, verenigingen en onze maatschappelijke partners zijn we de afgelopen twee jaar voortdurend in gesprek geweest. Eerst met onze zorgpartners rondom hun (ondersteunings-)vragen, later met bedrijven en horeca om hen te faciliteren binnen de regels en daarna met inwoners en bedrijven over hun gevoelens, beperkingen en ideeën tot herstel.

Nu er licht aan het einde van de tunnel is, staan de spreekwoordelijke seinen op groen om een inhaalslag te maken en om de samenleving van nieuwe impulsen te voorzien. En dat kan de gemeente Voerendaal niet alleen: we trekken samen op met inwoners, bedrijven, verenigingen en onze maatschappelijke partners. Dit moet ons sterker maken en hopelijk minder kwetsbaar voor eventuele toekomstige crisissituaties. Daarnaast is het doel om de samenleving te revitaliseren op sociaal maatschappelijk gebied.

\ Proces coronaherstelplan

~

Aan dit coronaherstelplan is een lang proces voorafgegaan. Met een brede vertegenwoordiging uit onze samenleving zijn gesprekken gevoerd, de discussies in de raad zijn meegenomen en in dialoog met medewerkers van de gemeente Voerendaal heeft dit geleid tot dit plan. Een plan dat de contouren schetst voor nieuwe impulsen, die mogelijk zijn nu de coronapandemie grotendeels bedwongen lijkt.

En ook tijdens het ontwikkelen van dit plan is telkens gekeken waar mogelijkheden waren om al eerder impulsen te geven: daarmee is ook dit plan geen begin- of eindpunt, maar meer een tussenhalte. Vanuit de tussenhalte geeft het coronaherstelplan de contouren weer voor de uitvoering. Het uitvoeringsplan heeft een reikwijdte in tijd tot en met 2024. Het mag een interactief samenspel blijven tussen samenleving en gemeente. Ideeën worden met open armen ontvangen.

\ Aan de slag

~

Tijdens de pandemie zijn met vele stakeholders en experts gesprekken gevoerd over de ná-coronaperiode. Deze gesprekken hebben geleid tot het gericht oppikken van signalen uit de samenleving in relatie tot de impact van corona op deze samenleving. Van al deze gesprekken is een samenvatting gemaakt die is bijgevoegd als bijlagebundel. Vanuit dat vertrekpunt is gekeken naar initiatieven die de spreekwoordelijke "schwung" weer terug brengen bij inwoners, bedrijven, verenigingen en onze maatschappelijke partners. Ook zijn er in alle kernen gedurende de eindejaar periode Kerstwensbomen geplaatst, waaraan inwoners een wens konden achter laten. Hieruit is een aantal concrete wensen naar voren gekomen, die ook worden meegenomen in dit plan. Deze initiatieven zijn per beleidsterrein benoemd als "acties" en worden in de komende jaren uitgewerkt en/of nader ingevuld.

Onderwijs, Opvang & Jeugd en Jongeren

Minder contact, meer afstandsonderwijs en andere opvang. Op kinderen, jeugd en jongeren laat de coronapandemie sporen na, in meer of mindere mate. Daarnaast heeft de afgelopen periode bewezen dat met een beetje flexibiliteit en creativiteit veel mogelijk is. Belangrijk is dat in de nabije toekomst aandacht wordt gegeven aan het wegwerken van leerachterstanden. Ook dienen scenario's voor hybride-onderwijs en noodopvang meer vanzelfsprekend beschikbaar te zijn: hiermee zorgen we ervoor dat in toekomstige gevallen onderwijs en opvang beter kunnen doorlopen bij onverhoopte en onvoorziene omstandigheden. Om het onderwijs in de periode na corona weer te versterken is het NPO plan opgesteld met alle kindpartners. Het Nationaal Programma Onderwijs is gericht op het herstel en de ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Het NPO plan van Voerendaal is reeds door de gemeenteraad vastgesteld.

Investeren in digitale vaardigheden en voldoende medewerkers voor de groep en/of voor de klas is daarbij onontkoombaar. Dit uiteraard naast de reguliere aandacht voor absoluut en relatief verzuim. Qua locaties voor onderwijs en opvang is duidelijk dat ventilatie een belangrijke voorwaarde is voor een (infectie-)veilige binnen omgeving.

Een reis buiten het bekende opgroeien

Niet naar school, geen verenigingen, geen horeca of andere ontspanning: voor jongeren waren de twee jaar pandemie een zoektocht of reis buiten het bekende opgroeien. Hoewel vele generaties mogelijk een betere of slechtere jeugd hebben gehad, mag het gemis van contact, onderwijs en vrijetijdsbesteding niet als normaal gelden. Belangrijk is daarom perspectief te blijven bieden: perspectief op ontwikkeling en op een plek in de maatschappij. Het jeugd- en jongerenwerk vervult daar een belangrijke rol in. Vanuit deze positieve benadering maken jongeren onderdeel uit van onze maatschappij, ook als het soms wat minder of niet vanzelf gaat.

\ Hybride onderwijs, noodopvang, het bieden van perspectief en vanuit een positieve benadering

Acties

- Versterken kindontwikkeling door middel van het NPO plan
- Zorgen voor voldoende ventilatie
- Investeren in medewerkers opvang/onderwijs
- Laagdrempelige (intergenerationele) activiteiten faciliteren voor jongeren

Initiatiehouder

Onderwijs/opvangpartners

Onderwijs/opvangpartners

Onderwijs/opvangpartners

Gemeente

(via TheMoveFactory en JENS)

Richtjaar initiatie

2023

2023

2023

2023

Gezondheid & Zorg

Corona gaf een nieuwe dimensie aan de noodzakelijke hulp aan kwetsbaren. In het begin van de crisis hielden deze mensen de boot af. Later bleek hoe kwetsbaar zij waren voor de pandemie en soms in eenzaamheid terecht kwamen, als ze al niet zelf het slachtoffer werden van de pandemie. Isolement en eenzaamheid hebben in veel gevallen geleid tot immens menselijk leed. En ook in Voerendaal was de oversterfte aanzienlijk en was het in veel gevallen niet mogelijk om op een waardige manier afscheid te nemen.

\ Kwetsbaarheid en eenzaamheid gingen helaas hand in hand en zorgden voor immens menselijk leed

Aanhoudende druk

De druk op de zorg was groot: thuiszorg werd uitgesteld of opgeschort, vrijwilligers konden geen rol meer vervullen door de lockdown, de huisartsenzorg werd letterlijk getest door de patiëntenpiek. De verwachting is dat de druk in de zorg blijft door tekort en uitval van medewerkers. De 1^e lijnszorg zal de komende jaren, naar verwachting, zwaarder worden belast, nu de pandemie van corona een endemie wordt.

Gezonde leefstijl

Lichtpuntjes zijn er uiteraard ook geweest. Ondanks de sluiting van de Burgerijen bleek het mogelijk kleinschalig en innovatief met “contactactiviteiten” aan de slag te gaan; de boodschappenbus en lokale versies van de maaltijdvoorziening als voorbeelden. Boven alles is echter duidelijk geworden dat gezonde leefstijl een belangrijke drager is om in de toekomst meer fitheid te laten zien tegen onverwachte gezondheidsrisico's. De gemeente hanteert hiervoor de Visie op een Positief Gezond Voerendaal als uitgangspunt.

Acties

- Herdenkingsbijeenkomsten
- Invulling geven aan gezonde leefstijl
- Waarderen van vrijwilligers- en zorgmedewerkers

Initiatiefhouder

Religieuze gemeenschappen en zorginstellingen
Gemeente (als regievoerder)
Gemeente

Richtjaar initiatie

2023
2023
2023

Burgers & Gemeenschapsontwikkeling

De Voerendaalse gemeenschap heeft het twee jaar anders moeten doen. Al die tijd waren geen of weinig activiteiten op het gebied van sport, cultuur en religie. Dat heeft ertoe geleid dat bij sommige verenigingen de klad erin is gekomen: minder samenhang en minder leden als duidelijke gevolgen. Daarbovenop zijn de verschillen in de maatschappij vergroot: er zijn grote tegenstellingen ontstaan tussen “rekkelijken en preciezen”. Er is steeds meer gebrek aan nuance en gesprekken ontaarden of stokken.

\ Grote tegenstellingen in de samenleving en het ontbreken van sociale verbanden als cement

Mentale en fysieke fitheid (opnieuw) aanmoedigen

Desondanks is en blijft duidelijk dat sociale verbanden zorgen voor cement tussen de bakstenen van de Voerendaalse samenleving; zowel sport, cultuur als religie zijn stevig verankerd. We moeten alles op alles zetten op het terugwinnen van de vitaliteit van de sociale verbanden, passend bij de moderne tijdsgeschiedenis. Stimuleren van verenigingsactiviteiten (in samenwerking), aanmoedigen van nieuwe initiatieven professionaliseren van het bestuur, een stevig vrijwilligerskader en op peil houden en brengen van ledenaantallen zijn daarbij cruciaal. Hiermee wordt gewerkt aan mentale en fysieke fitheid. Met het Sportakkoord Voerendaal zijn de eerste stappen gezet om verenigingen hierin te ondersteunen.

Acties

- Ondersteuningsregeling initiatieven uitbreiden
- Uitvoeren Sportakkoord Voerendaal
- Stimuleren van ontmoeting tussen burgers en ruimte bieden voor dialoog
- Organiseren van extra activiteiten via een aansprekend programma

Initiatiefhouder

Gemeente
Sportplatform
Maatschappelijk werk, zorginstellingen en verenigingen
Verenigingen

Richtjaar initiatie

2023
2023
2023
2023

Bedrijven & Toerisme

Voor bedrijven had de pandemie twee gezichten. Voor een deel van de bedrijven waren het ongebruikelijke tijden, maar liep het bedrijf door en groeiden de bomen in enkele gevallen hoger dan ooit tevoren. Voor een ander deel van de bedrijven was het vallen en opstaan, worstelen met situaties van beperkingen en (tijdelijke) sluiting. Diverse Rijksregelingen (onder meer TONK en TOZO) zorgden voor een pleister op de wond. Maar deze zullen, in een aantal gevallen, soms jaren nodig hebben om er bovenop te komen.

\ Een pandemie met twee gezichten voor het bedrijfsleven

De tijd zal het leren

Of horeca en detailhandel weer kunnen floreren, zal in de toekomst blijken. Het urgentiebesef is er dat net deze sectoren, samen met de bedrijven in de vrijetijdseconomie, zorgen voor levendigheid in het gebied. Levendigheid die een belangrijke pull-factor is voor de wederkerige vitaliteit tussen burger en bezoeker enerzijds en voorzieningen anderzijds. Voor alle sectoren geldt dat de beschikbaarheid van goed personeel cruciaal is om de opwaartse spiraal ná de pandemie te kunnen pakken. En daarnaast blijkt dat het “samen sterker” ook voor bedrijven in de toekomst weer een plaats dient te krijgen: de ondernemersverenigingen en de –sociëteit vervullen hierin een belangrijke rol.

Acties

- Gezamenlijke opleidingsbehoefte verkennen
- Bevorderen van contact tussen ondernemers
- Bevorderen van nieuwe, verrassende evenementen/concepten in horeca en openbare ruimte in lijn met bestaande concepten (wijn, romeinen, land van kalk)
- Bevorderen van gezamenlijke promotie van/door ondernemers

Initiatiefhouder

Brancheorganisaties (i.s.m. ondernemersverenigingen en de –sociëteit) 2023
 Ondernemersverenigingen en de –sociëteit 2023
 Ondernemersverenigingen en de –sociëteit 2023
 Ondernemersverenigingen en de –sociëteit 2023

Richtjaar initiatie

Openbare ruimte

De openbare ruimte moet het paradepaardje blijven in Voerendaal. Een ruimte die uitnodigt om te ontmoeten, verblijven en bewegen. Voerendaal staat er goed op; zeker in vergelijk met collega-gemeenten. Maar om aantrekkelijk te blijven zijn niet alleen activiteiten in de openbare ruimte van belang; ook het fysieke deel van de openbare ruimte dient “spic en span” te zijn.

Investeren in faciliteiten en aantrekkelijke ruimten, die gedragen worden door de gemeenschappen staat daarbij op één. Daarnaast liggen investeringen in het aantrekkelijk maken van de openbare ruimte voor de hand op het moment dat zij waarde toevoegen.

\ Onze openbare ruimte moet meer dan ooit blijven uitnodigen om te ontmoeten, verblijven en bewegen

Acties

- Verkeerscirculatie en bewegwijzering LLG
- Bevorderen van ontmoeting, bewegen en sfeer op de pleinen en in de buitenruimte (bankjes, optredens, beweegtoestellen, routes, parapludak)
- Pimpen van (infrastructurele) bouwwerken

Initiatiefhouder

Gemeente
Buurtverenigingen, ondernemers-
verenigingen en de –sociëteit

Richtjaar initiatie

2023

2023

Gemeente (i.s.m. buurtverenigingen,
ondernemersverenigingen en de –sociëteit)

2023

Gemeentelijke organisatie

Gedurende de pandemie is de winkel opengebleven. Vergunningen zijn verleend, net als paspoorten en rijbewijzen. Ondersteuningsvragen op het gebied van WMO en jeugdzorg zijn behandeld en ook de reguliere productie van plan- en projectontwikkeling is doorgegaan. Soms in een ander tempo, soms op een andere manier, maar telkens mét de intentie om de Voerendaalse samenleving zo goed als mogelijk van dienst te zijn. En terwijl de winkel open was, is tevens gestart met de organisatieontwikkeling

Uitdagingen aan gaan

Belangrijk is dat medewerkers van de gemeente Voerendaal in contact staan met de samenleving waar ze voor werken: dat kan direct of via de trap van college en bestuur. Een goed ambtenarenapparaat met een moderne bestuurscultuur is randvoorwaarde om de uitdagingen van de toekomst aan te gaan. Nieuwe uitdagingen op het gebied van energie, klimaat, wonen en participatie staan daarbij prominent op het netvlies. Voerendaal dient daarbij een aantrekkelijke plek te zijn om te werken: een plek waar leren en ontwikkelen centraal staan en waar net een stapje extra gedaan wordt qua verbondenheid en arbeidsvoorwaarden.

\ De aanpak veranderde meer dan eens maar de veerkracht van zowel de gemeentelijke organisatie als de burgers bleek groot

Acties

- Investeren in nieuwe vormen van interactie/ communicatie gemeente-stakeholders-burgers
- Investeren in werkplek en opleiding van medewerkers

Initiatiefbouder

Gemeente

Gemeente

Richtjaar initiatie

2023

2023

\ Inspanningen tot nu

~

Gedurende de pandemie is het leven in Voerendaal zo veel als mogelijk doorgegaan binnen de gestelde regels. Parallel hieraan is ook de dienstverlening van bedrijven, instellingen en overheid in stand gebleven, waar dat mogelijk was. Iedere beroepsgroep heeft met maximale inspanning geprobeerd om zaken in de lucht te houden. Thuisonderwijs, maaltijden bezorgen, extra sanitaire faciliteiten op campings, aandachts-telefoontjes, afhaal mogelijkheden en werken op afstand als voorbeelden hoe extra inspanningen zijn geleverd om de maatschappij toch draaiende te houden.

Noodfonds

Aan gemeentelijke kant is vrijwel direct een noodfonds ingericht om de maatschappelijke en financiële effecten zoveel als mogelijk te beperken. Binnen het noodfonds worden kosten gedekt voor ondersteuning van maatschappelijke initiatieven, niet-geleverde diensten, extra personele inzet en andere ondersteuningsmaatregelen. Het zijn onvermijdbare en noodzakelijke kosten in de bestrijding van de effecten van de pandemie. Ook de lokale ondersteuningsmaatregelen zijn ondergebracht in het noodfonds:

- Subsidies aan verenigingen 100% doorbetalen met tevens het verzoek dat zij de accommodatiekosten 100% doorbetalen.
- Exploitatiebijdragen aan stichtingsbesturen van gemeenschapsvoorzieningen 100% doorbetalen.
- Huren van gemeentelijk vastgoed opschorten en na coronacrisis balans opmaken.
- Leerlingenvervoer voor 80% doorbetalen.
- Leveranciers van zorg 100% bevoorschotting/betalen en na afloop van de maatregelen op basis van landelijke afspraken al dan niet afrekenen.
- Lokale initiatieven ondersteunen waarmee lokale ondernemers pr krijgen voor (afhaal)producten.
- Lokale sociale initiatieven ondersteunen.

Daarnaast zijn op het gebied van gemeentelijke belastingen gezamenlijke afspraken gemaakt rondom de heffing en inning van leges en belastingen. De lokale ondersteuningsmaatregelen zijn aanvullend geweest op de Rijksmaatregelen gericht op ondernemers en branches. Via TONK en TOZO zijn ondernemers ondersteund gedurende de pandemie: deze regeling voor ondernemers zorgde voor compensatie van inkomstendaling en vergoeding van kosten. Beide regelingen zijn door Kompas, intergemeentelijke sociale diensten voor Beekdaelen, Simpelveld en Voerendaal, uitgevoerd. De arbeidsmarkt en het aantal bedrijven zijn mede daardoor, constant gebleven.

Extra middelen

Op twee specifieke onderdelen is het Rijk, aanvullend, ruimhartig geweest. Zo zijn er extra middelen voor cultuur en onderwijs beschikbaar gesteld om extra impulsen te geven en om eventuele (leer-)achterstanden in te halen.

Onderwijs

Alle scholen ontvangen vanuit de rijksoverheid middelen voor het inhalen van onderwijsachterstanden die zijn ontstaan ten gevolge van de coronamaatregelen. De gemeente ontvangt in aanvulling hierop ook een vast bedrag per leerling. Gezamenlijk hebben onderwijspartners en de gemeente Voerendaal een stimulerend aanbod ontwikkeld voor de Voerendaalse jeugd. Dit wordt versterkt door het gezamenlijk samengestelde NPO plan in Voerendaal.

De volgende beleidslijnen zijn daarbij gehanteerd:

- De jeugd in Voerendaal is positief gezond.
- De jeugd in Voerendaal ontwikkelt zijn of haar talent.
- De integrale aanpak in de kindcentra gezamenlijk wordt ontwikkeld.
- De verbinding onderwijs en zorg wordt gestimuleerd, daarvoor is dit nodig en meerwaarde biedt.

Cultuur

De culturele en creatieve sector is hard geraakt door de coronacrisis. Het Rijk heeft daarom aan alle Nederlandse gemeenten compensatiemiddelen ter beschikking gesteld voor 'Ondersteuning lokale culturele infrastructuur' in het kader van COVID-19. De extra middelen ter ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur zijn verdeeld in de lokale en regionale cultuursector:

- Cultuurinnovatiefonds Limburg: Het Cultuur Innovatie Fonds Limburg is een tijdelijk noodfonds, opgericht voor de periode februari 2021 tot en met december 2022.

De steun is speciaal bestemd voor Limburgse makers en werknemers in de creatieve sector, die getroffen worden door de COVID-19-crisis maar niet in aanmerking komen voor de steunmaatregelen van de rijksoverheid. Het CIFL is gericht op het behoud en stimuleren van de creativiteit die aanwezig is in Limburg.

- Extra bijdrage Zomerfestival: Het Zomerfestival Voerendaal is inmiddels een begrip in de gemeente. Door een extra bedrag te oormerken voor het Zomerfestival zijn er de komende 5 jaar programmatisch meer mogelijkheden voor het festival.
- Programmabudget Bibliotheek: De bibliotheek beweegt mee met de maatschappij en krijgt een belangrijkere rol in het sociaal domein. Zo zetten we deze middelen duurzaam in voor de versterking van de lokale culturele infrastructuur.
- Lokaal cultuurfonds Voerendaal: Een deel van de middelen worden gereserveerd zodat culturele verenigingen en cultuurmakers in de post-corona periode, of zodra dit weer mogelijk is, culturele activiteiten, programmering en uitingen kunnen organiseren. Dit eenmalige lokale cultuurfonds wordt daarmee ingezet als 'kickstarter' voor cultureel Voerendaal in de periode na de coronacrisis.

\ Evaluaties

~

Inmiddels zijn verschillende evaluaties over de behandeling/aanpak van de coronapandemie beschikbaar. Onder andere het Instituut Fysieke Veiligheid, de Onderzoeksraad voor Veiligheid en, dichterbij huis, de Veiligheidsregio Zuid-Limburg hebben gekeken hoe de coronapandemie is opgepakt. Op nationaal niveau en op het niveau van de Veiligheidsregio's lagen en liggen de bevoegdheden bij de bestrijding van een pandemie. Op hoofdlijnen worden de aanbevelingen uit deze evaluaties meegenomen in dit herstelplan, omdat de context en de leerpunten van de bestrijding van de coronapandemie daardoor goed in beeld blijven.

IFV en OvV

Bij IFV¹ en Onderzoeksraad² voor de Veiligheid ligt in eerste instantie de focus op “de onbekendheid, de tijdsduur, het golvende karakter en de extreem brede maatschappelijke implicaties.” Daardoor waren verschillende accenten nodig in de bestrijding van de crisis: ten aanzien van de gezondheidsaspecten was uiteraard de zogenaamde witte kolom aan zet. Voor de maatschappelijke en economische aspecten was andere inzet nodig, ook gezien het langdurige karakter van de pandemie. Belangrijk was niet alleen snelheid en daadkracht, (de reguliere aspecten van crisisbeheersing), maar ook verbindend vermogen en samenwerking. In Zuid-Limburg was de grensligging een speciaal aandachtspunt. Het IFV zegt hierover: “Grensregio's kennen een eigen problematiek waar andere regio's – maar ook Den Haag – onvoldoende bewustzijn over hebben.” Gedurende deze crisis is een enorm beroep gedaan op gemeenteambtenaren (voor communicatie- en beleidsmedewerkers, juristen en veel anderen) die de (veiligheids-)regio's op allerlei fronten tijdelijk konden ondersteunen. Hoewel dat de kracht is van een netwerk, is dit wel lastig gebleken, omdat bij gemeenten, ook in Voerendaal, de productie gewoon door liep. Ook constateert het IFV dat in “deze crisis relatief veel geleund is op een beperkt aantal leidinggevend en vaak was de roulatie in de verschillende teams ook beperkt.” Dit was een strategie om veel continuïteit te houden en tegelijkertijd een aspect om in ogenschouw te houden qua belasting en belastbaarheid van medewerkers in relatie tot hun reguliere werk.

VRZL

In de tussen- en eindevaluatie van Veiligheidsregio Zuid-Limburg staan samenwerken, informatie-management, communicatie en grensfactoren centraal. Zo wordt binnen VRZL geconcludeerd: “In de regio is met tevredenheid gewerkt volgens GRIP 4 opschaling. Waar nodig zijn aanpassingen gedaan (zoals het organiseren van een burgemeestersoverleg of het inrichten van “dedicated” teams) waardoor de crisis-organisatie beter aansluit bij de specifieke kenmerken van een pandemie. Er is dus sprake van een flexibele standaardorganisatie.” De inzet binnen VRZL bestaat daarbij enerzijds uit de inzet van vele partners zoals GGD, defensie, politie en openbaar ministerie en, anderzijds, uit de bemensing van de crisisorganisatie die door de VRZL zelf en gemeenten wordt bemenst. Ook in VRZL-verband wordt de wens en noodzaak geuit om “ook in crisissituaties meer gezamenlijk op te trekken met buurlanden of in Europees verband, maar de pandemie heeft laten zien dat dit in praktijk lastig is”. Behulpzaam zijn daarbij directe lijnen (contacten en netwerk), hoewel tijdens de pandemie “ook gebleken is dat deze soms op Rijksniveau ‘overruled’ worden”. Parallel aan de conclusies van IFV en OvV worden conclusies getrokken over crisiscommunicatie en informatiemanagement: “Crisiscommunicatie geeft vooral lokale kleuring aan de landelijke boodschap. Dit gebeurt in een context met heel veel media-aandacht, zowel landelijk als regionaal. Hierin zijn “nieuwe fenomenen als fake news, influencers en vloggers zichtbaar, maar ook klassieke media en journalisten die veel druk geven. “Informatiemanagement heeft met een “dedicated” team en informatiemanagers een lijn aangebracht in de enorme hoeveelheid informatie. Deze taak is vele malen groter dan bij een reguliere flitsramp.”

1 Zie onder meer <https://www.ifv.nl/nieuws/Paginas/Rapport-Veiligheidsregios-in-de-coronacrisis.aspx>

2 Zie onder meer <https://www.onderzoeksraad.nl/nl/page/16666/aanpak-coronacrisis>

\ Uitvoeringsplan

\ Waar gaan we naar toe

Uit alle gesprekken en wensen uit de kerstwensbomen is al een groot aantal concrete ideeën gedestilleerd. Ideeën waar gehoor en opvolging aan gegeven kan worden, zullen gedeeld en verdeeld worden in het eerste overleg van de samen te stellen commissie van het Coronaherstelplan. Hieraan zal ook een tijdspad verbonden worden. Dit hoofdstuk mag gezien en gelezen worden als de optelsom van individuele ideeën, rijp en groen, die enige richting geven aan de concrete activiteiten.

Onderwijs, Opvang en Jeugd & Jongeren

- Stimuleren en financieel ondersteunen van activiteiten vanuit jeugd- en jongerenwerk gericht op ontmoeting.

Concrete (kerst)wensen vanuit de samenleving:

- Speeltuin Kunrade openhouden! Wel als gemeente. Eerst overleg met de omwonenden.
- Een jaarlijkse voorlichtingsdag politie, brandweer en ambulance waarbij kinderen in voertuigen mogen kijken, vragen stellen, voorlichting krijgen. Met de brandweerslang een pion omspuiten, politie in training zien. Jongeren erbij betrekken, standjes JENS, Bureau HALT, wijkagenten. Misschien op de nationale straatspeeldag, met springkussen.
- Een speelplek voor de kinderen.
- Een extra gebaar voor de kinderen van Voerendaal, iets leuks in deze moeilijke tijd.
- De kermis weer in Voerendaal in 2022.

Gezondheid & Zorg

- Ventilatiesystemen in scholen en zorginstellingen.
- Bijeenkomsten gericht op (rouw) verwerking i.h.k.v. covid in samenwerking met kerkgemeenschappen en zorginstellingen.
- Een 'kwiek' beweegroute aanleggen zoals in Kerkrade bij Hambos en Kapelhof, vanaf bejaardencentrum. Of rond OLV-zorghuis.

Burgers & Gemeenschapsontwikkeling

- Upgraden van lunchbijeenkomsten in Burgerijen.
- Voortzetten 'pannetje soep' aan de deur.
- Stimuleren en financieel ondersteunen van activiteiten uit verenigingsleven gericht op herstart en ledenwerving.
- Stimuleren en financieel ondersteunen van activiteiten vanuit buurtverenigingen gericht op ontmoeting.

Concrete (kerst)wensen:

- Een hart onder de riem voor alle verenigingen (opsteker).

- Teambuilding voor Team JO11-2 van RKVVV of eigen gemaakte schaatsbaan in Voerendaal.
- Zangkoor Reconnected bijdrage vervangen piano/orgel.
- Een complete gemeenschapsruimte in het gebouw van de Open Club, betaalbaar.
- Een gezamenlijke activiteit van bewoners van OLV Zorghuis Delphinium met kinderen van Cortemich.
- Een buurtbusje om de mensen van het dorp naar het Kunderhies te brengen voor de gym, want na 1 uur gymmen is het te veel om weer terug te lopen en er zijn parkeerproblemen.

Bedrijven & Toerisme

- Faciliteren van Bedrijvensociëit bij activiteiten gericht op saamhorigheid maar ook lezingen specifieke voor bepaalde branches gericht op kennisontwikkeling.

Openbare ruimte

- Verfraaien van de openbare ruimte ter ere van herstel en herstart.

Overige wensen:

- Elk jaar een mooie boom op het plein (Klimmen). Mooi dat veel mensen ernaartoe komen.
- Een woning voor jong + oud.
- Ik wens goede voetpaden in Voerendaal, zonder fietsers. Wandelen door de hele gemeente, stuk veiliger voor de voetgangers.
- Weer vrij kunnen wandelen in de Kunderberg, zonder angst voor loslopende honden.
- Op de weg van Voerendaal naar Winthagen een wandelpad maken, middels een vlinder met reling over de diepe goot aan de zijkant van de weg.

Gemeentelijke organisatie

- Inzet visualisatie-technieken (praatplaten, korte filmpjes, dashboards bijv. bij werkinstructies, afd.plannen, projecten, ...).
- Opleiding en coaching (SCRUM, communicatie, ...).
- Inrichting gemeentehuis (ontmoetingsruimtes, cockpits, ...).

\ Organisatie en middelen

Voor de uitvoering van dit Coronaherstelplan wordt een bestuurlijk-ambtelijke stuurgroep gevormd. Deze houdt overleg met vertegenwoordiging uit de domein onderwijs/opvang, maatschappij/zorg, sport/cultuur, bedrijven. Zij zijn ieder de linkin pin naar hun, domeinspecifieke, achterban.

Eventuele middelen worden ter beschikking gesteld op basis van een voorstel aan de stuurgroep; in dit voorstel wordt minimaal de activiteit beschreven, de manier van uitvoering, eventuele samenwerkingspartners en een financiële paragraaf. De activiteiten zijn gericht op:

- Ledenwerving/ledenbehoud
- Sterk en toekomstbestendig bestuur
- Vrijwilligers en mantelzorgers
- Eenzaamheid bij ouderen
- Jeugd en jongeren
- Positieve gezondheid
- Versterking culturele infrastructuur
- Versterken sport en beweegaanbod
- Versterken van lokale ondernemers
- Gemeenschapsontwikkeling

Middelen

Gedurende de coronapandemie heeft het Rijk op diverse manier gezorgd voor compensatie. Dit varieert en varieerde van compensatie van inkomstenderving of compensatie van extra kosten. Hiermee kon Voerendaal ruimhartig omgaan met het doorbetalen van facturen en subsidies in bijvoorbeeld het sociaal domein en de culturele sector. Ook meerkosten op het gebied van toezicht en handhaving zijn uit deze compensatie betaald. Specifiek heeft het Rijk ook middelen ter beschikking gesteld voor cultuur en onderwijs: hiervoor zijn inmiddels separate (raads) besluiten genomen.

Een overzicht van deze compensatie is weergegeven in de bijlage (los bijgeleverd). Het nog beschikbare bedrag wordt als totaalmaximum ingezet over de jaarschijven 2022, 2023, 2024 en 2025 op basis van besluiten door het college. Indicatief dient rekening te worden gehouden met 15% projectmanagement/overhead bij de besteding van deze middelen. Waar mogelijk worden “gebruikers” van deze middelen aangespoord om ook derden middelen te verwerven.

\ Bijlagen

\ Bijlage

gespreksverslagen

\ CoronaSignalen

Na twee jaar in de greep te zijn geweest van de coronapandemie, is er licht aan het einde van de tunnel. Vanaf begin 2022 zijn de coronamaatregelen langzaam afgebouwd en kan weer invulling worden gegeven aan het leven als vanouds, soms op een nieuwe manier.

De burgemeester heeft de voorbije jaren leidinggegeven aan het handhaven van de coronaregels. Maar daarnaast is hij op zoek gegaan naar toekomstperspectief en heeft hij samen met wethouders en ambtenaren de afgelopen maanden vele gesprekken gevoerd met stakeholders uit alle sectoren. Vanuit zijn rol als ‘burgervader’ heeft hij aandachtig geluisterd naar de, veelal emotionele, verhalen. Deze heeft hij samengevat en opgetekend als *signalen* uit de samenleving.

Daarnaast heeft hij gevraagd naar de *impact* op de sector en de samenleving. En ook vroeg hij *ideeën* ter tafel te brengen die moeten helpen de samenleving weer ‘strak’ te trekken als dat weer kan. Dit alles als onderlegger voor een plan van aanpak resulterend in een *Coronaherstelplan*. Dit moet helpen de samenleving weer terug te brengen op het peil van vóór de coronacrisis.

Omdat óók binnen de gemeentelijke organisatie sprake zal zijn van noodzakelijke herstelwerkzaamheden, is hierover eveneens uitvoerig van gedachten gewisseld met de ondernemingsraad en de mensen op de ‘werkvloer’. Signalen en ideeën uit deze sessies zijn eveneens opgetekend.

Voerendaal, 1 maart 2022

Inhoudsopgave

Onderwijs werd hybride	19
Stapje terug bij hulp aan jongeren	20
Kinderopvang stond 24/7 aan	21
Mantelzorg nam thuiszorg over	21
Buurtbus werd boodschappenbus	22
Lege wachtkamers bij de huisarts	23
De Kerk op halve kracht	24
Cultuursector op slot	25
Artiesten bijten op een houtje	25
Sporten: nu even niet!	26
Bedrijvensociëteit op hybride tour	27
Business as usual op bedrijventerrein	27
Armoe troef in de horeca	28
Boost voor internetwinkels	29
Gaan we nog vliegen?	29
Zwerfafval en dumpingen	30
Burgers hangen ideeën in wensbomen	30
Vergaderen in ‘Teams’	31
Thuis sta je altijd aan	32
Heimwee naar sociaal contact	33
Zorgen over ‘long Covid’	33
Gemeenteraad	34

\ Onderwijs werd hybride

Voerendaal telt vier scholen voor primair onderwijs: Cortemich in Voerendaal, Bergop in Ubachsberg, Sint Theresia in Ransdaal en Ummer Clumme in Klimmen. Daarnaast zijn er natuurlijk de voorschoolse peuter- en kleuteropvang. Het betreft hier dus de leeftijdsgroep van 2 tot 12 jaar. Gedurende twee langere periodes zijn de scholen en opvang gesloten geweest en is onderwijs op afstand georganiseerd. Voor kinderen van ouders in vitale beroepen en kinderen uit kwetsbare gezinnen werd noodopvang georganiseerd.

De scholen beleefden een moeilijke periode. Tijdens bepaalde perioden werden de scholen gesloten en dienden deze over te schakelen op digitaal onderwijs. Dit vereiste een totaal nieuwe infrastructuur. Niet enkel vanuit de school, maar ook bij de leerling thuis. Voor leerkrachten een totaal nieuwe ervaring, maar zeker óók voor de leerlingen en hun ouders. Vooral deze ouders vielen van de ene in de andere verbazing. Ze konden weer over de schouder van hun kinderen meekijken en iets meekrijgen van moderne lesmethoden en leermiddelen. En ervoeren dat het geven van onderwijs veel energie vreet. Zelf thuis moeten werken en dit moeten combineren met een stukje huiswerkbegeleiding, bleek in veel gevallen een schier onmogelijke opgave. Overigens waren er ook periodes, buiten de collectieve sluitingen, dat complete klassen naar huis moesten omdat deze werden getroffen door een grote uitbraak of dat leerkrachten besmet raakten en er geen achtervang meer was.

In het begin van de pandemie speelden de grote onzekerheden parten over de besmettelijkheid van Covid-19. Aanvankelijk leek de jeugd de dans te ontspringen en voelden leerkrachten een immense druk om de scholen ‘gewoon’ door te laten functioneren. Maar wat betekende dit voor de eigen gezondheid en hun eigen gezin?

Gemeente en scholen hebben gedurende de voorbije twee jaren voortdurend intensieve contacten onderhouden. Er werd samen gekeken naar mogelijkheden om problemen op te lossen van kwetsbare kinderen, er werden sportfaciliteiten beschikbaar gesteld en er werden speciale activiteiten bedacht. Daarnaast is het zeker op prijs gesteld dat de gemeente regelmatig belangstelling heeft getoond en een hart onder de riem heeft gestoken van directie en leerkrachten. Hoewel de overbelaste zorgsector terecht veel aandacht heeft gekregen lijkt het onderwijs soms een wat vergeten groep te zijn. Ook hier heeft men het erg zwaar gehad en zakten collega's regelmatig door de hoeven. Zichzelf wegcijferen, op de tenen lopen en in relatieve eenzaamheid je werk moeten doen, eiste z'n tol.

Impact

De ‘gevoelstemperatuur’ van de scholen is ‘golvend’ geweest. Tijden van ‘goed gemutst zijn tot diepe droefheid’ wisselden elkaar af. Voor het onderwijs is het niet eenvoudig voorspellingen te doen over de impact op de langere termijn. Hoe hebben de jongeren dit doorgemaakt en beleefd? Gaan ze dingen met zich meeslepen? Houden ze er last van? Hoewel er in Nederland sprake is van cognitieve leerachterstanden op gebied van taal, lezen en rekenen, speelt dat in Voerendaal nauwelijks tot niet. Maar we moeten niet te vroeg juichen. Kinderen ervaren wel degelijk achterstanden op emotioneel, sociaal en maatschappelijk gebied. Hun ‘welbevinden’ heeft er zeker onder geleden. Minder onderling contact, minder spelen en vooral ook minder sámen spelen is wel een ‘dingetje’. Waar ouderen al snel overgaan tot de orde van de dag, hebben jongeren de langdurige periode van beperkingen ervaren als een ‘zee van tijd waarin niks kon’. Maar er kunnen natuurlijk ook positieve ervaringen zijn zoals de ‘digitale doorbraak’ in het onderwijs. Ook voor de leerlingen gold dat de digitale vaardigheden aanmerkelijk verbeterden en hun zelfstandigheid en het nemen van verantwoordelijkheid een ‘boost’ hebben gekregen. De betrokkenheid van ouders bij onderwijs en school maakte evenzeer een groei door.

Signalen & Ideeën

Inmiddels is het ‘Nationaal Programma Onderwijs-middelen’ van start gegaan. Hiervan is het doel de opgelopen leerachterstanden te corrigeren. De ideeën zijn al vertaald in bestedingsdoelen en inmiddels vastgelegd:

- Zet in op voorschoolse educatie om zo coronavertragingen op te vangen.
- Combineer zorg en welzijn met onderwijs. Vang hiermee coronavertragingen op die op het sociaal en emotioneel vlak liggen.
- Bevorder de samenwerking tussen schoolbesturen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs en andere partijen, voor de aanpak van coronavertragingen en integrale ondersteuning van jongeren op sociaal, emotioneel, executief en cognitief vlak.
- Neem maatregelen voor thuiszitters met (langdurig) relatief verzuim en absoluut verzuim.

\ Stapje terug bij hulp aan jongeren

Voerendaal heeft nooit zoveel last gehad van ‘rebellende jongeren’. Hier geen grootstedelijke problemen die moeilijk oplosbaar zijn. Desondanks bleek nu zelfs de geringste overlast te worden uitvergroot. Waar ouderen terugkijken in de tijd, lijkt het verleden in een ‘vloek en een zucht’ voorbij te zijn gevlogen. Jongeren die vooruitkijken en deze ervaring niet hebben, zien als een berg op tegen de ongewisse toekomst. Het niet hebben van perspectief, niet weten hoe het verder gaat, leidt al snel tot een zekere mate van uitzichtloosheid. Je zit niet meer zo lekker in je vel.

Dit zijn onder meer de gevolgen van ‘verplicht thuis moeten zitten’. Quarantaine. Je zult maar wekenlang niet naar school kunnen en via internet, onder begeleiding van je ouders, je huiswerk moeten maken. Verenigingen liggen lange tijd stop. Geplande activiteiten worden afgeblazen. Muziektempels worden gesloten. De bijbaantjes in de horeca gaan verloren. Heb je geleerd dat soms ‘tijd je beste vriend’ kan zijn, dan ‘overleef’ je het wel. Raak je echter in zak en as, dan nemen de spanningen toe. En dat kan alle kanten uit escaleren. Van ernstig afwijkende gedragingen tot en met de vreselijke situatie dat blijkbaar het aantal zelfdodingen onder jongeren tijdens de coronacrisis is gestegen...

Maar dan toch een enkel lichtpuntje. Bij JENS, de gecoördineerde aanpak van ambulante jeugdzorg, blijkt dat van de nood een deugd is gemaakt. Onder druk wordt alles vloeibaar. De diverse partners vonden elkaar sneller dan verwacht en hadden de samenwerking rondom kwetsbare gezinnen sneller op de rit. Vanwege de druk op de zorg werd daarop relatief minder een beroep gedaan. Gezinnen bleken meer eigen oplossingen te hebben dan de zorgverleners daarvoor aannamen. Gevolg was dat meer gekeken werd naar de ‘normale omgeving’ van de jongere.

Impact

Gelukkig lijken onderwijsachterstanden in Voerendaal mee te vallen. Qua hulpverlening is er tot op zekere hoogte sprake van een trendbreuk. Vanwege de maatregelen vond er steeds meer digitaal overleg plaats en het bleek ook mogelijk cliënten digitaal hulp aan te bieden. Regisseurs en onderwijzers hebben geleerd dat ‘een stapje terug’ heel gunstig kan zijn. Er werd meer uitgegaan van de eigen kracht van cliënten. Wie was ook alweer de ‘eigenaar van het probleem?’ ‘Normaliserend denken’ leidde tot minder rol overnemend gedrag van de hulpverlening. “Er bloeiden gezinnen op omdat er minder rol overnemend gedrag was”.

Ideeën

- Zet in op actief jeugd- en jongerenwerk.
- Pak jeugdoverlast zonder ‘drang en dwang’ aan.
- Probeer juist óók de ‘probleemloze’ jongeren te bereiken.
- Organiseer eens een ‘pannenkoekenparty’ als verbinding en ontmoeting tussen oud en jong.

\ Kinderopvang stond 24/7 aan

Humankind is een voorbeeld van een organisatie waar de handjes extra moesten wapperen. '24/7 aanstaan' leek vooral iets te zijn van de ziekenhuizen, maar bij de kinderopvang kunnen ze er óók over meepraten. Voor de ouders in kwetsbare beroepen bestond de mogelijkheid de kinderen hier onder te brengen. Het lijkt wat raar, maar economisch gezien was hier sprake van een 'boost', oftewel 'booming business'. Er werden tweemaal zoveel pupillen opgevangen dan in 'gewone tijden'. En dat betekende keihard werken, veel organisatievermogen en flexibiliteit.

Om de kinderopvang, ten tijde van de corona-maatregelen, goed te laten verlopen, moesten er heel wat tandjes worden bijgezet. Voor de naschoolse opvang was de samenwerking met de scholen essentieel. En het mag gezegd, dat gebeurde voortreffelijk. De lijntjes met het onderwijsveld werden gelukkig behoorlijk ingekort. Er werden maximale inspanningen gedaan om dit puzzelstukje van de corona-infrastructuur op de juiste plaats te leggen.

Impact

Betekent dit dat organisaties voor de kinderopvang er blijvend rekening mee moeten houden dat de capaciteit in tijden van grote nood dient te verdubbelen? En wat als de overheid gratis peuteropvang gaat aanbieden? De sector houdt zich vast. Is het uitvoerbaar? Uitvoerbaar óók tegen het licht van de gespannen arbeidsmarkt. Zijn er in de nabije toekomst nog voldoende medewerkers, peuterleidsters en onderwijskrachten beschikbaar? De afgelopen periode heeft geleerd dat jeugd en jongeren het heel moeilijk hebben gehad. Daar is al veel over geschreven. Er is zeker sprake van ontwikkelachterstanden. Jongeren zijn zoekende, op zoek naar plekken waar ze weer hun ding kunnen doen. Samen vooral!

Ideeën

- Er komen zeker spontane oplossingen, maar soms moet je een handje helpen: probeer dat "spontane" tot op zekere hoogte te organiseren. Niet over hun hoofden heen, maar sámen, mét de jongeren, ouders, opa's en oma's.
- Ben extra alert op de orde in de openbare ruimte: verlichting, glas op de speelplaatsen, zwerfafval.
- En ja, de ventilatie. Als er één ding is geleerd tijdens de pandemie dan is dit het belang van een goede ventilatie. Overal, maar vooral op plekken waar onze kwetsbare jongeren en ouderen 'samenscholen'.

\ Mantelzorg nam thuiszorg over

Maatschappelijk werk, huishulp, mantelzorg. Corona gaf een nieuwe dimensie aan de noodzakelijke hulp aan kwetsbare ouderen. In het begin van de crisis hielden deze mensen de boot zelfs af. Even geen zorg, bezoek of hulp aan huis. Velen waren bang voor besmetting en vreesden voor ernstig lijden. Dat leidde in bepaalde gevallen tot complete isolatie. Met uiteraard grote eenzaamheid tot gevolg. Vanuit de eerste opwellingen van 'er kan niks en er hoefde dus ook niks' ontstond er aanvankelijk rust aan 'het front'. Fysieke contacten werden gemeden. Telefonische en video consulten deden hun intrede. Van beschroomd en ingetogen veranderde de houding van ouderen geleidelijk. Zwaar verlegen om een praatje, werden de ouderen losser en breedsprakeriger. Het was duidelijk dat er 'uit nood geboren' meer contact met de 'buitenwereld' werd gezocht. Op enig moment werd duidelijk dat eenzaamheid onder ouderen een issue zou gaan worden.

Ondertussen bestond de thuiszorg uit dagkoersen. Hulp in de huishouding werd grotendeels opgeschort. Bij minder urgentie werd dit zelfs stopgezet. Gelukkig konden de meest kwetsbaren er wel op terugvallen. Ondertussen namen mantelzorgers tijdens de lockdown werk over. Maar dat kon uiteraard slechts voor een korte tijd. En daarvoor duurde de pandemie tóch te lang. Ook andere burgerinitiatieven droegen bij aan het terugdringen van de 'hulpeloosheid' van ouderen. Werd men tot voor kort met een buurtbus opgehaald om de boodschappen te gaan doen, nú haalde de buurtbus het boodschappenlijstje op en bezorgde de bestelling weer terug aan huis. Hoewel de Burgerijen ook moesten sluiten, zorgden groepjes dames en 'mannen achter de pannen' voor een maaltijdvoorziening aan huis. Wat was men ongelooflijk blij met een pannetje soep en het babbeltje aan de voordeur.

Zorgprofessionals, die ook verplicht werden vanuit thuis te werken, concludeerden al snel dat de onderlinge contacten verwaterden en dat dit niet in het belang was van de cliënten. Teams kregen daar last van. Er was steeds minder onderling contact en afstemming. Na ommekomst van een korte periode werd de weg terug naar kantoor geforceerd, waarna intake van nieuwe cliënten en casusbesprekingen snel weer verbeterden.

\ Buurtbus werd boodschappenbus

Impact

Té lang een beroep doen op vrijwilligers brengt grote risico's met zich mee. Vaak haakt iemand die is opgebrand definitief af. En die gaten worden helaas niet meer gedicht. Isolement en eenzaamheid hebben in veel gevallen geleid tot immens menselijk leed. Zeker in geval van ernstige ziekte en in een aantal gevallen van overlijden, voelen we allemaal de enorme triestheid waar dat lijden zich in grote eenzaamheid voltrok. Diep en diep triest voor de slachtoffers, maar óók voor de nabestaanden die op afstand machteloos moesten toezien. We zien nog de pagina's in de krant die volstonden met overleden mensen die 'in stilte werden begraven'.

Ideeën

- Geef hulpverleners een veer!
- Ontzorg vrijwilligers en kartrekkers.
- Heb oog voor het herstel van het vrijwilligerswerk.
- Hulpvragen zijn niet altijd zorgvragen. Maak onderscheid.
- Zet de Burgerijen optimaal in. Vul aan met extra activiteiten voor ouderen.
- Organiseer een herdenkingsbijeenkomst voor coronaslachtoffers op meerdere locaties.
- Organiseer "rouw- en verliesgroepen".
- Vraag hulp, ondersteuning en faciliteiten van professionele organisaties (Meander).
- Vraag mensen om zelf met ideeën te komen.
- Laat Maatschappelijk Werk meedenken over het coronaherstelplan.

De Burgerijen spelen als 'voorliggende voorziening' een cruciale rol bij de opvang en begeleiding van ouderen. Hoewel professioneel aangestuurd vanuit de gemeentelijke organisatie, zijn Burgerijen grotendeels afhankelijk van vrijwilligers. Wrang genoeg bleven de deuren al snel gesloten. Zowel de ouderen als de vrijwilligers deinsden terug voor het besmettingsgevaar en de gevolgen daarvan voor de kwetsbare ouderen. Toch pakten de gesloten Burgerijen een rol. De buurtbus, die de mensen ophaalde en weer thuisbracht bij activiteiten, werd nu ingezet als boodschappenbus. Boodschappenbriefjes werden opgehaald, bij de supermarkt bij elkaar gezocht en weer afgeleverd aan huis. De rekening werd voorgeschoten door de gemeente en daarna afgerekend met de cliënt. Daarnaast werden de vervallen lunchbijeenkomsten gecompenseerd met een pannetje maaltijdsoep aan huis. Vaak vergezeld met een praatje aan de voordeur. Gek genoeg verdubbelde het aantal deelnemers tijdens de lockdown. Blijkbaar voldeed dit aan een behoefte om contact te hebben en toch, zij het op afstand, deel uit te mogen maken van een groep mensen die min of meer tot dezelfde doelgroep behoorden.

Impact

Burgerijen zijn uitgegroeid tot een onmisbare schakel in de voorzieningen voor ouderen en andere kwetsbare burgers. De grote inspanningen die er zijn geweest om deze mensen de weg te laten vinden naar de Burgerijen dreigen nu deels voor niets te zijn geweest. Ouderen zijn lang thuis gebleven omdat ze nergens naartoe durfden vanwege het besmettingsgevaar en de veel grotere risico's voor ouderen.

Ideeën

- Geef vrijwilligers een veer!
- Ontzorg vrijwilligers en kartrekkers.
- Bevorder het bezoek aan Burgerijen. Dit om isolatie en eenzaamheid op te heffen.
- Verleng het bezoek aan de Burgerijen met extra activiteitsubsidie.
- Verbeter de kwaliteit van de lunches met tijdelijke financiële ondersteuning.
- Bevorderen een 'positieve gezondheid' bij ouderen.
- Investeer in het vrijwilligerskader.

\ Lege wachtkamers bij de huisarts

Carnaval 2020. Het lijkt alweer zo lang geleden. Teruggekeerde wintersporters uit Noord-Italië bleken daar het virus te hebben ‘gevangen’ en mengden zich hier in het feestgedruis. Feestvierende mensen, vaak samengepakt in kleine, slecht geventileerde ruimten, zorgden voor zogenaamde ‘superspread events’. Woorden die we tot voor kort niet kenden. Carnaval verbindt in vele opzichten. In de grensstreek mengen zich de bevolkingsgroepen natuurlijk óók over de grenzen heen. In Beekdaelen was het meteen raak. En het grensverkeer deed de rest! In ‘no time’ verspreidde het virus zich razendsnel tot in alle uithoeken van Zuid-Limburg.

Voor de huisartsen waren deze ontwikkelingen beangstigend. Iemand die ziek wordt meldt zich immers als eerste bij een huisartsenport. En het waren dus ook de huisartsen die als eersten werden geconfronteerd met het begin van de pandemie. Zij typeren die eerste ervaringen als ‘beangstigend’. En niet enkel als ‘de dokter’, maar minstens zoveel als mens. Zorgen over de eigen gezondheid was een onderdeel van dit nieuwe ‘hoofdpijndossier’. Zeker omdat binnen afzienbare tijd berichten binnenkwamen van veel mensen in de medische sector die ernstig ziek werden en zelfs overleden. We herinneren ons het grote gebrek aan beschermingsmiddelen. De voorraad handschoenen en mondkapjes werd er razendsnel doorheen gejaagd. Die waren prompt niet meer leverbaar. Er werden oproepen gedaan aan mensen in de bouw om maskers beschikbaar te stellen. Mensen kropen achter de naaimachine om mondkapjes te maken.

Tegelijk werden zij geconfronteerd met grote angsten onder hun patiënten. Bang voor besmettingen, meed men aanvankelijk de wachtkamer. En, het lijkt tegenstrijdig, het werd erg rustig in de praktijk. Patiënten trokken minder aan de bel met gezondheidsklachten. Contact beperkende maatregelen waren daar mede debet aan. Het lijkt erop dat we ondertussen een paar griepedemieën hebben overgeslagen...

Impact

De verwachting is dat, na de vijfde golf rond februari 2022, de druk zal verschuiven van de ziekenhuizen naar de 1e lijnszorg. Dit zal ongetwijfeld tot gevolg hebben dat de druk op het medisch personeel zal verschuiven van de ziekenhuizen naar de huisartsenpraktijken. Naast de huisartsen zullen praktijkondersteuners en assistenten zwaarder worden belast. Digitale consulten zullen blijven, maar uiteraard blijft de nadruk liggen op fysieke afspraken.

Tijdens de afgelopen twee jaren hebben vooral de jongeren en ouderen het zichtbaar moeilijk gehad. De eerste groep miste het perspectief en worstelde met existentiële problemen. Er is, als het ware, een hap uit hun ontwikkeling genomen. Tijden lang konden zij niet naar school en was er minder contact met leeftijdsgenoten. Veel activiteiten werden stilgelegd. Vooral bij pubers is de impact daarvan groot. Bij ouderen trad veel eenzaamheid op, vooral ten gevolge van zelfopgelegde isolatie omdat men doodsbang was het virus te krijgen en ten gevolge daarvan te overlijden. Er zijn veel schrijnende gevallen van demente ouderen die afhankelijk werden van overbelaste mantelzorgers.

Ideën

- Voorkom zoveel mogelijk dat ouderen geïsoleerd raken.
- Gebruik vooral de Burgerijen om de ouderen weer te mobiliseren.
- Zoek naar verbindingen tussen jong en oud.
- Geef extra veel aandacht aan de jeugd.
- Verzin iets voor de mantelzorgers.
- Voorkom dat verenigingen leeglopen. Denk aan zowel ledenbehoud als ledenwerving.
- Promoot een gezonde leefstijl.
- Promoot de sport en het belang van lichamelijke conditie.
- Denk aan gezinnen met weinig financiële mogelijkheden.

\ De kerk op halve kracht

De kerkgemeenschappen in Kunrade/Voerendaal, Klimmen, Ransdaal en Ubachsberg vormen een belangrijk onderdeel van onze 'sociale cohesie'. Gedurende de hele coronaperiode zijn kerken maar deels open geweest. Hoewel de erediensten op grondwettelijke basis doorgang mochten vinden, hebben het Bisdom en de kerkbesturen zeer beperkende maatregelen afgekondigd. In kerken werden veel minder mensen toegelaten. Ook werd de anderhalve meter in acht genomen en werd er geplaatst. Bij huwelijks-voltrekkingen werden eveneens maar weinig mensen toegelaten en bij begrafenissen gold datzelfde. Af en toe werden buiten erehagen gevormd. Ook bij belangrijke kerkelijke feestdagen zoals Pasen en Kerstmis werden maar weinigen toegelaten. Deels werd dit opgelost met uitzendingen via sociale media. De kwaliteit daarvan is helaas nog vaak onvoldoende en de emotionele betrokkenheid is veel minder. Kerkkoren zijn de afgelopen twee jaar nauwelijks in actie gekomen. Onder meer omdat veel kwetsbare ouderen hier deel van uitmaken. Noodgedwongen werden ook de vele vrijwilligers, die contacten onderhouden met kwetsbare ouderen en zieken, in zekere mate 'inactief'. Zo konden vrijwilligers die cliënten van Zorgcentrum 't Brook onder hun hoede hadden genomen er soms maanden niet naartoe. En het was bijzonder triest dat juist in die periode dierbaren overleden.

Mooi is dat bedrijven en particulieren het diaconale werk van de kerk meer zijn gaan ondersteunen. Zo konden er met Kerstmis tweemaal zoveel Kerstpakketten worden bezorgd bij mensen 'die het goed konden gebruiken'. De persoonlijke 'touch' en het praatje aan de voordeur werd enorm gewaardeerd.

Impact

Het is moeilijk te voorspellen wat er gebeurt als de coronacrisis achter de rug is. Is het een 'wake up call' geweest waardoor er weer meer mensen de kerk bezoeken óf is de afstand tot de kerk groter geworden. Vinden de mensen de weg nog terug? Er wordt echter gevreesd dat de secularisatie verder oprukt. Er is sprake geweest van groot geestelijk lijden. Slachtoffers van corona konden vanwege de beperkende maatregelen nauwelijks worden bijgestaan door familie en vrienden. Deze leden in eenzaamheid en een aantal stierf 'moederziel alleen'. Voor de nabestaanden was er nauwelijks plaats voor rouwverwerking. De begrafenis was voorbehouden aan een kleine, selecte groep.

In het algemeen gesproken is er een zekere verharding in de samenleving opgetreden. Er zijn grote tegenstellingen ontstaan tussen rekkelijken en preciezen. De rivaliteit is toegenomen. Er is steeds meer gebrek aan nuance en gesprekken ontaarden of stokken.

Ideën

- Organiseer rouw- en verdrietverwerking voor nabestaanden op kleine schaal.
- Organiseer op diverse locaties een herdenkings-bijeenkomst.
- Organiseer rondetafelgesprekken in plaats van digitale bijeenkomsten.
- Kerken zouden een ontmoetingsplaats moeten zijn voor iedereen. Stel delen daarvoor open.
- Help verenigingen op gang.
- Organiseer weer een vrijwilligersdag in de Borenborg.
- Bied culturele verenigingen veel mogelijkheden om op te treden.

\ Cultuursector op slot

De culturele sector is in Voerendaal goed ontwikkeld. Zeker ook in de breedte. Harmonieën, fanfares, tamboercorpsen, seniorenorkesten, popgroepen, 'joekskapellen', schutterijen, zangkoren, toneelverenigingen, carnavalsverenigingen brengen heel wat mensen samen. Die binding heet 'sociale cohesie'. Dat zet heel Voerendaal in zijn kracht. De coronacrisis heeft geleid tot een periode van langdurige inactiviteit..

In twee jaar tijd vijf keer een coronagolf met even zoveel keer versoepelingen en weer strengere maatregelen. Leek het soms al mogelijk weer repetities te houden en toe te werken naar een concert of optreden dan had je pech als net daarvoor de samenleving weer op slot ging. Zo werkte de toneelvereniging Laurentius bijna vier maanden aan een toneeluitvoering, repeteerde met hart en ziel, vervaardigde attributen en drukte affiches, terwijl een week vóór de voorstellingen in vier uitverkochte zalen, Nederland weer in lockdown ging. Dit soort dingen leidt in een aantal gevallen tot ernstige teleurstellingen, een groot gemis en zelfs psychische en fysieke klachten bij de leden. En bij de organisatoren tot grote financiële problemen omdat tegenover de reeds gedane investeringen geen inkomsten stonden.

Impact

Alle verenigingen vrezen voor ledenverlies. Sommige zelfs voor een stille dood. Niet iedereen heeft het geduld twee jaar te wachten voordat de verenigingsactiviteiten weer worden opgestart. Vooral de verenigingen waarin ouderen samenkomen zullen veel moeite hebben het enthousiasme van de leden weer op te peppen. Velen hebben andere bezigheden gekregen en nieuwe dingen ontdekt. Bespeel je nog wel je instrument als er geen repetities meer zijn? En hoe lang duurt het dan weer tot muziekverenigingen weer een niveau halen? Krijgen we de zo gewenste ontmoeting van mensen weer goed op de rails? Gaat de culturele sector zichzelf weer herontdekken en horen we aanstonds overall: "Eindelijk, we mogen weer!?"

Ideeën

- Ondersteun activiteiten voor ledenbehoud en acties voor ledenwerving.
- Ondersteun waar nodig het herstel van het vrijwilligerskader.
- Facilitair extra activiteiten die impulsen geven aan verbinding.
- Bied een podium en zet de verenigingen in de 'spotlight'.
- Laat bv. een kiosk rouleren over de vijf kernen waar de eigen verenigingen kunnen optreden.
- Organiseer weer een 'Zomerstop'.
- Organiseer een 'popfestival' met muziek uit eigen gemeente (Muziekcollectief e.a.).
- Misschien is het weer mogelijk een Taptoe te organiseren op de vooravond van het WMC.

\ Artiesten bijten op een houtje

Het zal niemand zijn ontgaan dat de evenementensector zwaar de pineut is geweest. Als eerste dicht, als laatste weer open! In één adem noemen we de artiesten: geen evenementen, geen optredens. Schouwburgen, theaters, musea, culturele instellingen en bioscopen werden langdurig gesloten. Popfestivals werden afgelast. Dit doet zich natuurlijk meer gevoelen in de grote stad, maar ook in Voerendaal ging veel niet door. Soms glipten we met kunst- en vliegwerk tussen de mazen door. Zo werd tweemaal het Zomerfestival verplaatst van juni naar september en kon dit kleinschalige festival toch doorgang vinden. Zij het met veel extra maatregelen. Het 'Festival van de liefde' mikte óók per ongeluk op de juiste periode. Maar niet iedereen had geluk. Een toneelvereniging repeteerde maandenlang op een nieuw stuk, maar op het 'moment suprême' ging de Borenburg (weer) dicht. Een Bondsschuttersfeest ging niet door. Het popfestival 'Zomerstop' gaat al twee jaar niet door.

Impact

Het over een aantal jaren bevriezen van de culturele sector zal hoe dan ook z'n sporen nalaten. De samenleving is minder dynamisch geworden. De glans is verdwenen. De cultuur schittert en inspireert even niet meer. En geen goed voorbeeld doet niet goed volgen.

Ideeën

- Richt een organisatie in die lijkt op "75 bevrijding".
- Maak een aansprekend programma waarin we de 'poorten naar de vrijheid' weer openen.
- Breng mensen weer bij elkaar.
- Organiseer zeker óók evenementen voor de vereenzaamde ouderen.
- Organiseer zeker óók evenementen voor jeugd en jongeren.
- Beloon waar mogelijk suggesties die uit de bevolking en verenigingen komen.
- Geef artiesten een podium.
- Organiseer weer een Taptoe aan de vooravond van het WMC.
- Organiseer in de Burgerijen de 'smaak der ontmoeting' en ondersteun kookgroepjes zoals 'mannen achter de pannen' om met wat extra's het verblijf van ouderen te verlengen.
- Geef ook enkele opdrachten aan kunstenaars zoals het beschilderen van lelijke spoorviaducten.

\ Sporten: nu even niet!

Hoewel gezond leven en het hebben van een goede conditie een vrij effectief wapen is gebleken tegen ernstige complicaties ten gevolge van het coronavirus, zijn ook aan deze sector grote beperkingen opgelegd. Er zijn periodes geweest dat mensen niet verder dan een paar honderd meter van hun huis hun benen mochten strekken. Dan is een lange wandeling, een duurloop of een lange fietstocht niet meer mogelijk. Ook de sportscholen zijn lange tijd dicht geweest. Thuis sporten vereist veel zelfdiscipline en is vanwege ruimtegebrek ook niet voor iedereen weggelegd.

Sporten in verenigingsverband zijn ook langdurig beperkt mogelijk geweest. Senioren mochten überhaupt niet trainen, terwijl jongeren soms gedwongen werden op onmogelijke tijden te sporten. Competities werden stop gelegd. Bij hoge uitzondering mocht je een wedstrijdje spelen tussen teams binnen een vereniging. Voor de sportverenigingen geldt hetzelfde als voor culturele verenigingen. Ook zij vormen het fundament van onze 'sociale cohesie', de binding in onze lokale samenleving. Ook hier heeft de coronacrisis geleid tot een periode van langdurige inactiviteit. Misschien wat minder dan bij de culturele verenigingen die meer zijn aangewezen op binnenruimten. Vooral voor de buitensporten gold dat er minder beperkingen waren.

Een ander fenomeen was dat het bestuurlijk kader en de vrijwilligers een zware tijd hadden. Trainingsprogramma's werden verstoord, routine was niet meer genoeg. Het over een andere boeg moeten gooien vrat energie. Men moest zich aan de lopende band andere dingen laten invallen om de club op de been te houden. En tot overmaat van ramp werd je geconfronteerd met leden of ouders die de sport dreven met de coronamaatregelen.

Het gemeentelijk 'sportakkoord' (gericht op positieve gezondheid, sport en preventie), dat even vóór de pandemie was gesloten met verenigingen, beweegcoaches, sportbegeleiders en fysiotherapeuten, stagneerde ondertussen. Er werden daarnaast nauwelijks nog activiteitsubsidies aangevraagd. Tekens aan de wand dat het niet goed ging.

Impact

Trainingsachterstanden leiden tot minder fitheid en conditie. Het is bekend dat veel mensen zwaarder zijn geworden. Dit is slecht voor de volksgezondheid. Ook sportverenigingen vrezen voor ledenverlies. Ook hier hebben velen andere bezigheden gekregen en nieuwe dingen ontdekt.

Naast de georganiseerde sport bestaan er ook veel ongeorganiseerde sportbeoefenaars. Maar ook deze kregen veel in de weg gelegd, bijvoorbeeld door stevige beperkingen van de groepsgrootte. Samen met wat vrienden wandelen, hardlopen of fietsen kwam hierdoor ook op een laag pitje te staan. En juist voor de ongeorganiseerde sporter loert het gevaar dat als de 'schwung' er eenmaal uit is, het opstarten extra moeilijk wordt.

Ideën

- Faciliteer wandelverenigingen die wandeltochten voor een breder publiek willen organiseren.
- Faciliteer fietsclubs die fietstochten voor een breder publiek willen organiseren.
- Faciliteer clubs die zich richten op de hardlopers en vraag ze als doel een hardloophwedstrijd in Voerendaal te organiseren.
- Kijk naast de georganiseerde sportverenigingen nadrukkelijk óók naar de breedtesport.
- Bied extra steun aan besturen en vrijwilligerskader
- Ondersteun activiteiten voor ledenbehoud en acties voor ledenwerving.
- Ondersteun verenigingsmarkten in de kernen waar hieraan behoefte is.

\ Bedrijvensociëteit op hybride tour

Voerendaal kent ruim 1.000 ondernemers. 100 daarvan zijn verenigd in de 'Bedrijvensociëteit'. Dit is een bloeiende vereniging waar een aantal enthousiaste ondernemers de leiding hebben genomen. Dit resulteert in een aansprekend programma. Maandelijks vindt er een bijeenkomst plaats die druk wordt bezocht. Althans zo lang dat mocht en kon. Want toen dat niet meer mogelijk was schakelde de Soos over op 'Teams'. 'Hybride' werd de nieuwe uitdaging. Er zijn 'grosso modo' twee stromen in Coronaland: 'business as usual' enerzijds, 'huilen met de pet' anderzijds. Bij de eerste groep (verreweg de grootste) klinken geluiden als 'grandioos', 'fantastisch', 'goed geboerd' zelfs 'gruwelijk goed'. Zo hard moeten werken dat dit z'n tol eiste. In discussie moeten gaan met werknemers. En datzelfde met betrekking tot een zekere disbalans tussen werk en privé. Bij de tweede groep (een kleine minderheid) was het kommer en kwel. Vooral de horeca, de niet essentiële winkels in de detailhandel, fitnesscentra, kappers en zo meer, beleefden zware tijden. Natuurlijk waren er de TOZO- en TONK-regeling, maar er moest serieus geld bij. Omdenken, bijdraaien en innoveren waren nodig om verder te kunnen.

Impact

Bedrijven die ter nauwer nood het hoofd boven water hebben weten te houden, zullen in vele gevallen nog jaren nodig hebben om er weer bovenop te komen. Naar alle waarschijnlijkheid zullen mensen nog lange tijd in de huidige veiligheidsmodus blijven: periodiek vaccineren, de anderhalve meter, handen wassen. De angst zal voorlopig nog wel regeren. 'Vrijheid blijheid' zal een andere lading krijgen. Wil je niemand afschrikken dan zal je veilig moeten organiseren. Misschien krijgen we wel andere gewoonten? Bijvoorbeeld 'lekker thuisblijven' en 'lekker op vakantie in eigen land'. Durven mensen nog te vliegen? De toch al zo zwaar getroffen horeca gaat waarschijnlijk een beroerde tijd tegemoet. Veel personeel heeft wat anders gevonden en keert niet meer terug. Ook de detailhandel krijgt zware klappen. De internetwinkels zijn behoorlijk in zwang geraakt. Je ziet de hele dag niks anders meer dan aan- en afrijdende bestelauto's. Keert het 'funshoppen' nog wel terug?

Ideeën

- Faciliteer de Bedrijvensociëteit bij activiteiten die gericht zijn op saamhorigheid.
- Bedenk activiteiten waar ook plaats is voor niet-leden.
- Organiseer samen met verenigingen aansprekende activiteiten.
- Help bij het verlies van leden en de werving van nieuwe leden.
- Let ook goed op 'psychisch leed' en 'rouwverwerking'.

\ Business as usual op bedrijventerrein

Het Bedrijventerrein Lindelauffer Gewanden I en II telt circa 60 MKB-bedrijven. Ondernemers ervaren in de privé situatie dezelfde ongemakken als iedereen. En kijken met evenveel zorg om zich heen. Zien dat de coronamaatregelen bepaalde groepen in de samenleving extra raakt.

De maatregelen treffen sommige collega's in het hart. Een evenementen verhuurbedrijf is moeten stoppen. De ondernemer is nu een klussenbedrijf begonnen. Een specialist in tandtechniek, langdurig verstoken van opdrachten van tandartsen, kon ternaauwernood het hoofd boven water houden. De TONK- en TOZO-regelingen hielpen veel bedrijven de winter door.

Maar, wonderwel, gaat het met de meeste bedrijven goed en voor sommigen betekent de pandemie zelfs meer omzet.. De bouwsector beleefde explosieve jaren. Veel mensen investeerden hun vakantiegeld op een andere manier. Gingen zelf klussen of huurde een bouwbedrijf in. Er ontstond hier zelfs een behoorlijke ondercapaciteit, mede door langdurige uitval van enkele medewerkers die met coronaklachten thuis zaten.

Portefeuilles zijn de komende maanden en zelfs jaren vooruit, volgeboekt. Minpunt is dat de prijs van de grondstoffen in de bouwsector stevig zijn gestegen, het resultaat van de schaarste.

Het collectief van ondernemers is de afgelopen twee jaar slechts een enkele keer bij elkaar geweest. Corona-regels maakten het erg lastig. Activiteiten en acties zijn opgeschort. Het geld van de ondernemersvereniging bleef in de knip. Contributies werden verlaagd.

Impact

Het is de vraag wat er over een tijdje gebeurt met bedrijfstakken die nu 'sky high boomen'. Je kunt natuurlijk voorspellen dat deze over een tijd een behoorlijke terugslag mogen wachten. De bouwsector staat ook voor andere uitdagingen; het middenkader vergrijsst en er is steeds minder aanwas van vakmensen.

Ideeën

- Zorg dat de ambtelijke organisatie goed bereikbaar blijft.
- Zorg dat uitgezette acties een vervolg krijgen.
- Leg een ei over de verkeerscirculatie en éénrichtingsverkeer.
- Organiseer op gezette tijden een schouw en laat het mes niet in het varken steken.
- Denk weer eens na over het "Keurmerk Veilig Ondernemen".
- Kijk nog eens naar de bewegwijzering naar LLG.

\ Armoe troef in de horeca

Als er één economische sector zwaar is getroffen dan is het wel de horeca. Voor haar bestond de pandemie uit etappes van grote inactiviteit tegenover periodes dat het extreem druk was. We herinneren het moment dat de vlam in de pan sloeg. Op 16 maart 2020 diende de horeca plotsklaps om 18.00 uur te sluiten. Gasten moesten hals over kop het café of restaurant verlaten. De horeca ging maanden dicht. Periodes van ‘open en weer dicht’ volgden elkaar in de daaropvolgende twee jaar op. Bizar druk tegenover doodse stilte. Personeel ‘zat’ soms dertig weken aan één stuk thuis.

Gelukkig sprong de overheid financieel bij. Helaas was dit volstrekt onvoldoende om aan alle financiële verplichtingen te voldoen. Al het spaargeld, als dat er al was, moest worden aangesproken of er werd, waar mogelijk, geleend. Vaker keerden medewerkers na een ‘lockdown’ niet meer terug. Vooral degenen met een bijbaantje waren op zoek gegaan naar een andere bijverdiensite. Ook de opleidingen stroomden leeg en de ‘stagiaire vijver’ droogde op. In de periodes waarin de horeca wel open was leverden de CTB-controles soms pijnlijke discussies op met ‘vaccinatie weigeraars’. Dan bloedde het hart van de horeca-ondernemer.

Impact

De grote zorg is dat de aandacht de komende tijd vooral zal uitgaan naar de zorgsector. Als de ‘dik gesubsidieerde’ campagnes, om meer mensen naar de zorg te trekken, de horecaopleidingen leegtrekken, wordt het personeel schaarser. Horecazaken zullen wellicht noodgedwongen minder dagen open zijn en minder lang. De animo van ouderen is zichtbaar teruggelopen. Veel mensen hebben nieuwere en leukere dingen ontdekt. Sommige verenigingen hebben het erg moeilijk. Er zijn er die alle registers moeten opentrekken om te overleven. Koren bijvoorbeeld hadden het toch al moeilijk. Al vóór de coronacrisis werd een zwarte toekomst voorspeld. Dat is nu in een stroomversnelling geraakt. Tendensen zijn versterkt. Ook de toekomst van grotere evenementen is ongewis. Bedenk dat na het carnavalsseizoen vanaf de 11e van de 11e in 2019 tot 25 februari 2020, noch in 2021, noch in 2022 carnaval wordt gevierd. Feitelijk staat dit volksfeest dan bijna drie jaar droog en we moeten ons dus grote zorgen maken over de vraag of de ‘feniks uit haar as zal herrijzen’.... Eenzelfde trend zien we bij andere cultuurdragers zoals de schutterijen. Daar zat ook een zeker ritme in de activiteiten waarop men zich richtte.

Vanaf het koningsvogelschieten tot en met de patroonsfeesten, bondsschuttersfeesten, het ZLF en het OLS, was bijna het hele jaar gevuld met prachtige traditionele gebeurtenissen waar schutterijen naartoe konden werken. Ook dat bestaat al bijna drie jaar niet meer. De vraag is of de horeca wel voldoende veerkracht zal hebben om de zaak weer op te pakken zoals voor de pandemie.

Ideën

- Organiseer kleine cultuur in de kleine horeca.
- Organiseer grote cultuur in de grotere horeca-gelegenheden.
- Geef nieuwe impulsen. Bijvoorbeeld voor oud-koempels een Sint Barbarafeest naar analogie van het ‘jaar van de mijnen’.
- Organiseer iets rondom de bloeiende wijncultuur in Voerendaal.
- Maak je sterk als aanjager van nieuwe events die Voerendaal op de kaart zetten.

\ Boost voor internetwinkels

De meeste winkels in Voerendaal zijn tijdens de coronacrisis opengebleven. Niet essentiële winkels zijn echter zwaar getroffen door de coronacrisis. In het centrum van Voerendaal betrof dit kleding- en schoenenzaken, een tabakswinkel, een ijssalon en een juwelier. Daarnaast hebben veel kappers en praktijken voor uiterlijke verzorging de deuren moeten sluiten. Ditzelfde gold voor de zonnestudio's, fitness- en afslankcentra en de horeca. Dit vertekent het beeld voor sec de detailhandel. Feitelijk zijn in Voerendaal, Kunrade, Klimmen, Ransdaal en Ubachsberg nauwelijks winkels dicht geweest. Zoomen we in op de 'essentiële winkels' dan geldt bijna voor het hele land dat er recordomzetten zijn gemaakt. Mensen kunnen het geld maar één keer uitgeven. Geen geld uitgeven aan vakanties, niet meer naar de kroeg of een restaurant, niet meer blijven hangen in de kantine van de sportvereniging, betekent dat er vaak extra geïnvesteerd wordt in 'huiselijke gezelligheid'. De consequentie voor de winkels die open mochten blijven was dat dit een enorme druk op eigenaars en personeel legde. De winkeliersverenigingen kwamen tegen hun zin stil te zitten. Gezamenlijke promotie acties werden geannuleerd. Belangrijkste reden hiervoor was dat men vond dat de winkeliersvereniging dit niet kon maken tegenover de zaken die dicht waren. Gevolg is wel dat al bijna twee jaar geen gezamenlijke activiteiten meer zijn ontplooid. De 'oorlogskassen' zijn goed gevuld en contributies werden verlaagd. Wrang was het dat de brancheorganisaties qua ondersteuning en hulpverlening erg wisselend presteerden. Een aantal ondernemers voelde zich 'eenzaam en verlaten'.

Impact

Een enkele zaak heeft de coronacrisis niet overleefd. Een gestopte schoenenzaak zal niet snel terugkeren. De omzetten zullen zeker wat dalen, maar de kans is groot dat mensen meer blijven investeren in kwaliteit van bijvoorbeeld levensmiddelen. Terwijl anderzijds de kledingbranche veel klanten lijkt te hebben verspeeld aan de internetwinkels.

Ideeën

- Breng weer meer sfeer en gezelligheid terug in het centrum.
- Beschouw dit niet enkel als ontmoetingsplaats voor het winkelend publiek.
- Organiseer optredens van onze verenigingen.
- Laat mensen vanaf het terras genieten. Zet een podium neer.
- Kijk of Furenthela 'opgeleukt' kan worden, bijvoorbeeld met een paraplu 'dak'.
- Zorg dat de omgeving er 'gelikt' uit ziet.
- Inspelen op de Voerendaalse wijncultuur met een wijnfestival.
- Weer een leuk evenement voor jong en oud: Zomerstop op het plein.

\ Gaan we nog vliegen?

'Tussen de bedrijven door' werd er ook nog vakantie gevierd. Het buitenland zat nagenoeg op slot. Dus: vakantie in eigen land. Maar het hoogseizoen in 2020 en 2021 ging deels verloren. 'Mocht' het evenwel weer dan liep het snel vol. We waren het eigenlijk zo goed gewend. We konden alle kanten op. Als een dief in de nacht verstoorde het virus de hele samenleving.

Voor de slogan 'Lekker weg in eigen land' is de afgelopen jaren veel advertentieruimte ingekocht. Waar vakantie 'vieren' mogelijk was bleef men relatief dicht bij huis. Eigenlijk best goed voor het klimaat. En Nederland als vakantieland werd ineens weer sexy. Via 'Ontdek je plekje' werden onbekende pareltjes (her-)ontdekt. De vakantiegangster koos weer bewust voor een camping in het heuvelland of langs de kust. B&B's en hotels kenden weer ouderwetse pieken. Zo lang als het duurde tenminste, want het was geen feest in de periodes dat de horeca haar deuren moest sluiten.

Impact

Mensen kunnen zich verschuilen achter 'wat niet kan'. Je kunt ook kijken naar wat er wél kan. We gaan ervan uit dat 'het virus' niet meer verdwijnt en dat we ermee moeten leren leven. Dat maakt dat mensen voorzigtiger en bewuster zijn geworden. Maar ook minder spontaan! Met als consequentie dat bijvoorbeeld de kwetsbare ouderen hun eigen en andere keuzes maken dan de jongere leeftijdsgroepen.

Ideeën

- Organiseer meer buitenactiviteiten tijdens het vakantieseizoen.
- Bied vermaak in het dorp, divers voor alle leeftijdsgroepen, laat het krioelen.
- Gebruik consequent het "Land van Kalk" als label.
- Creëer meer nieuwe 'opstappers' zoals de "Dutch Mountain Trail" en de "Amuse route", bijvoorbeeld een "Kribjesroute met Kerstmis".
- Trek het campingseizoen door naar 1 januari.
- Check de ventilatiesystemen.

\ Zwerfafval en dumpingen

Corona heeft ook invloed gehad op het buitengebied. Mensen recreëerden dicht bij huis. Dat niet iedereen z'n eigen rommel opruimt weten we al lang. Het zwerfafval nam toe maar liefst 400 procent. Tijdens de lockdown was er eveneens een grote toename van illegale dumpingen. Rommel van de 'rommelzolder' en vanuit de berging troffen we veelal langs onverharde paden en wegen aan.

Datzelfde gold voor het bouw- en sloofafval. Het opruimen kostte veel tijd en inspanning. Dit ging ten koste van taken in het groen. Daarnaast speelde de onderbezetting van de dienst, ten gevolge van ziekte of quarantaine, een dusdanige rol dat er grote achterstanden in het groenonderhoud zijn opgetreden. Tijdens de eerste coronagolf werden zelfs alle SW-medewerkers van het werk gehaald. Daarnaast werden ploegen verkleind vanwege het besmettingsgevaar, werden verschillende aanvangs- en pauzetijden gesteld en werden sportkantines gebruikt om groepen te scheiden.

De wateroverlast tijdens de overstromingen van medio 2021 hielp ook al niet. Opruim- en herstelwerkzaamheden vergden een paar duizend manuren. Extra handicap was dat er minder een beroep kon worden gedaan op externe bedrijven. Daar worstelde men met dezelfde problemen.

Tussen de 5 coronagolven door konden de achterstanden enigszins worden ingelopen, maar werden we weer teruggeworpen bij een nieuwe golf.

\ Burgers hangen ideeën in wensbomen

Naast de gebundelde signalen van stakeholders uit allerlei hoeken van de samenleving, is er ook gepoogd 'de samenleving' te laten spreken over haar ervaringen met de pandemie. Maar vooral óók uit te dagen met goede ideeën te komen, die kunnen bijdragen aan de pogingen Voerendaal weer op het 'oude niveau' terug te brengen.

Rond de Kerstperiode zijn in Voerendaal/Kunrade, Ubachsberg, Ransdaal en Klimmen 'Kerstwensbomen' geplaatst. Op grote schaal zijn deze kerstWENS-kaarten verspreid die mensen konden invullen en in de kerstwensbomen konden hangen. Dit gebeurde in alle kernen via de scholen, de essentiële winkels, de Burgerijen en de kerk in Voerendaal. Daarnaast konden via de Voerendaal-site en Facebook de kaarten worden gedownload. En uiteraard met aandacht van de nodige pers rondom de actie (de Limburger, ZO-NWS), posters in de winkels, advertentie in het Onder Ons en met een tekst in het magazine van de gemeente.

Alle kerstWENSkaarten zijn verzameld, gelezen en in drie categorieën verdeeld:

- De eerste categorie was een verzameling wensen gericht aan andere mensen en samenleving: 'vrede op aarde, geen corona meer en gelukkig nieuwjaar'.
- De tweede groep betrof 'fun' individuele wensen, die overeenkomen met de wenslijstjes bij verjaardagen, sinterklaas en kerstmis.
- In de derde categorie zijn de ideeën verzameld waar de gemeente wat mee kan in het kader van het herstelplan. Deze ideeën zijn gericht op meer mensen.

Ideeën

- Leefbaar Ransdaal met toekomstbestendige school en multifunctioneel bijgebouw.
- Een woning voor jong + oud.
- Een hart onder de riem voor alle verenigingen.
- Een alternatief bedenken voor carnaval, al is het maar een optocht voor de kinderen, zodat deze carnaval niet verleren en weer een verkleed doel hebben met veel plezier.
- Speeltuin Kunrade openhouden! Wel als gemeente. Eerst overleg met de omwonenden.
- Een 'kwick' beweegroute aanleggen zoals in Kerkrade bij Hambos en Kapelhof, vanaf bejaardencentrum. Of rond OLV-zorghuis.
- Ik wens goede voetpaden in Voerendaal, zonder fietsers. Wandelen door de hele gemeente, stuk veiliger voor de voetgangers.
- Een buurtbusje om de mensen van het dorp naar het Kunderhoses te brengen voor de gym, want na 1 uur gymmen is het te veel om weer terug te lopen en er zijn parkeerproblemen.

\ Vergaderen in ‘Teams’

- Zangkoor Reconnected bijdrage vervangen piano/orgel.
- Een complete gemeenschapsruimte in het gebouw van de Open Club, betaalbaar.
- Weer vrij kunnen wandelen in de Kunderberg, zonder angst voor loslopende honden.
- Elk jaar een mooie boom op het plein (Klimmen). Mooi dat veel mensen ernaartoe komen.
- Een jaarlijkse voorlichtingsdag politie, brandweer en ambulance waarbij kinderen in voertuigen mogen kijken, vragen stellen, voorlichting krijgen. Met de brandweerslang een pion omspuiten, politie in training zien. Jongeren erbij betrekken, standjes JENS, Bureau HALT, wijkagenten. Misschien op de nationale straatspeeldag, met springkussen.
- Op de weg van Voerendaal naar Winthagen een wandelpad maken, middels een vlonder met reling over de diepe goot aan de zijkant van de weg.
- Een speelplek voor de kinderen in Winthagen.
- Teambuilding voor Team JO11-2 van RKVVV of eigen gemaakte schaatsbaan in Voerendaal.
- Een extra gebaar voor de kinderen van Voerendaal, iets leuks in deze moeilijke tijd.
- De kermis weer in Voerendaal in 2022.
- Een gezamenlijke activiteit van bewoners van OLV Zorghuis Delphinium met kinderen van Cortemich.
- Kinderen meer uitdagen tot beweging, zie de speeltuin in Rothem het Eburonen park. Vernieuwen speeltuin/ontmoetingsplek met mini wegparcours voor (loop)fietsjes, step, etc.

Tijdens de coronacrisis gold de basisregel: “Werk zoveel mogelijk thuis!”. Dit om besmettingen op de werkvloer te voorkomen. Voor veel overheidslichamen betekende dit dat er meer dan twee jaar grote terughoudendheid was om op het werk te verschijnen. ‘We’ moesten immers het goede voorbeeld geven. Zoals overal heb je dan twee soorten, de rekkelijken en de preciezen. Waar de een moeilijk de discipline kan opbrengen en het werk eronder lijdt, lukt het de ander onder moeilijke omstandigheden puik werk af te blijven leveren. Onderzoek naar dit ‘thuiswerken’ levert de conclusie op dat men blij is met deze nieuwe manier van ‘activiteitgericht’ werken, maar dat het moeilijk is een goede balans te vinden tussen werk en privé. Vooral voor ouders, waarvan de kinderen hele periodes niet naar school konden, was dit een beproeving. Als ‘niet ervoor doorgeleerde onderwijzer’ kwam je er al snel achter dat ‘schoolbegeleiding’ van je kinderen een energievreter is. En kom je dan nog aan werken toe?

Thuiswerken wordt door iedereen anders ervaren. Duidelijk is dat het niet de ‘gangbare werkmodus’ is die je gewend bent. Thuis zit je op je stoel geplakt. Je mist de interactie met de collega’s en ervaart een zekere verarming van je werk. ‘Met plezier naar je werk gaan’ en ‘s avonds voldaan weer naar huis’ is er even niet meer bij. Je krijgt weer een laptop. En vierkante oogjes op de koop toe. Vergaderen doe je in ‘Teams’. In het begin leek het nog wel te doen. Maar deze vorm van ‘apartheid’ duurde wel wat erg lang. Er zijn nog maar weinig nieuwe collegiale ideeën en suggesties waar je nog eens over kunt nadenken. Informatie is er weinig. Er treedt een zekere vervreemding op. Je mist de informele en sociale contacten. Zowel van het werk als van de collega’s. Er zijn nieuwe collega’s bijgekomen die niemand kent.

Impact

Ambtenaren zijn net gewone mensen. Ze missen een uitlaatklep en lopen op hun tandvlees. Lang verstoken van familie, vrienden, vereniging, sport, uitgaan en festivals. Verwacht mag worden dat Corona een blijvende impact zal hebben op onze manier van werken. Werktijden zullen veranderen. Een andere dagindeling wellicht. Vergaderen op afstand zal een blijvertje zijn. Digitale technieken zullen zich verder ontwikkelen. Het levert een ‘boost’ op voor de IT-wereld. Deels moeten we ons daarover zorgen maken. Want onze kracht was immers de informele en korte lijnen. Nu we daarvan verstoken waren, kwamen er zwakheden bloot te liggen en bleken we ineens kwetsbaar. Op de lange termijn komen we wel weer op onze pootjes terecht.

\ Thuis sta je altijd aan

“Ik voel we weliswaar niet zo lekker, maar ga tóch naar m’n werk!” Maar dat voelt wel raar: “Ik groet niemand meer op z’n Limburgs, blijft minstens ander-half-meter uit de buurt en was voortdurend m’n handen!”.

Ideën

- Organiseer een ‘inkom’ voor nieuwe medewerkers.
- Organiseer een ‘swing out’ als we corona hebben gekild.
- Probeer oud en nieuw te mengen.
- Regel het thuiswerk goed en duidelijk voor iedereen (level playing field).
- Focus op inhoud van het werk, maar heb ook aandacht voor informele zaken.
- Richt het kantoor flexibeler in: minder werkplekken, meer ontmoeting en informeler.
- Wakker ‘creativiteit’ aan.
- Voer extern overleg meer via Teams.

Corona kwam als een dief in de nacht. Niemand zag het aankomen. Al om grote verwarring. De samenleving piepte en kraakte. Familie en vrienden kwamen even op de tweede plaats. Vooral ouderen en ‘alleenstaanden’ kampten met grote eenzaamheid. Veel discussies, begrip of juist onbegrip, over de coronamaatregelen, die voortdurend wijzigden en vaak niet onthouden werden of onhoudbaar bleken. Ruzies en schisma’s waren het gevolg.

Thuis moeten werken leek aanvankelijk best leuk. Maar daar kwam je achter: “Thuis sta je altijd aan!”. Had je kinderen dan hingen de jongsten aan mamma’s rok en vluchtten de oudere kids naar hun kamer. De ‘isolatie’, verstoken van vrienden en activiteiten, viel hen zwaar. Lange tijd waren verenigingen buiten beeld. En ja, onze kinderen zijn erg beschermd opgevoed en kunnen moeilijk tegen een stootje.

De combi van thuiswerk en gezin bleek erg lastig. Het goed kunnen scheiden van werk en privé is maar weinigen gegeven. Thuiswerken wordt al snel een sleur. De dagen lijken steeds meer op elkaar. Er is altijd diezelfde setting. Met als enige afwisseling de ‘Teams’ vergaderingen. Lang niet voor alles een geschikt medium.

Impact

Is Corona als een ‘nieuwe griep’ een blijvertje? En nog zwaar besmettelijk ook? De samenleving staat voor grote problemen. Hoe krijgen we weer ‘schwung’ en ‘reuring’? Letten we goed op onze kinderen en ouderen? Hebben we voldoende oog voor gezinsproblemen? De inschatting is alleen daarom al dat we nooit meer ‘volle bak’ op kantoor zullen zijn. En gaan we nog (veel) verre reizen maken? Er zullen grote schommelingen op de arbeidsmarkt plaatsvinden. Sneller wisselen van werkgever en switchen tussen sectoren. Er wordt jammer genoeg steeds meer gepiept en gezeurd. Zet daar tegenover “Kom op, we gaan ervoor!”.

Ideën

- Met Teams wordt reistijd uitgespaard. Maar rooster niet alles daarmee in.
- Houd de arbeidsmarkt goed in de gaten. Het wordt een komen en gaan.
- Blijf een aantrekkelijke werkgever. Bevorder opleiding en ontplooiing.
- Richt kantoor in op het nieuwe flexibele werken.

\ Heimwee naar sociaal contact

Corona ontregelde het hele leven. De lontjes van de mensen werden steeds korter, men werd brutaal en respectloos naar elkaar, eindigend in grote ruzies. Ook ambtenaren ervoeren dit in hun contact met burgers en ondernemers. De gemeente werd zelden als mediator gevraagd, maar vaker op slinkse wijze voor het karretje gespannen. En er was weinig vertier; evenementen werden geskipt, sociale contacten stonden op een laag pitje. “Vereenzaming is niet alleen iets van ouderen!”.

Over het ‘thuiswerken’ is men niet onverdeeld enthousiast. Aanvankelijk leek het wel fijn. Er waren minder prikkels en je kon geconcentreerd werken. Als je geen kinderen had tenminste. Want in dat geval zat je op elkaars lip. De ouders probeerden hun werk te doen en de kinderen gingen naar de virtuele school.

Eenmaal in de nieuwe modus vond je niet gauw een ritme en was er al snel heimwee naar collegiaal contact. Het werk schoot ook veel minder op. In elkaars fysieke nabijheid kun je veel sneller schakelen, kan er onmiddellijk worden gereageerd. Dan hoeven er niet over en weer mailtjes gestuurd te worden met de bijbehorende reactietermijnen.

Er gebeurden ook irritante dingen. Collega’s wisselden van werkgever. Sommige oudgedienden vertrokken met stille trom. Nieuwe mensen werden aangenomen. Er werd nauwelijks over gecommuniceerd. Er kwamen ineens geen gelukwensen meer voor een verjaardag en een jubileum werd vergeten.

Impact

Thuiswerken is de trend. Maar is niet in alle gevallen een zegen. Voor korte lijnen en snel kunnen schakelen is de fysieke nabijheid van collega’s een must. 50% thuiswerken zal in die gevallen een belabberde uitwerking hebben.

Ideeën

- Communiceer beter over P-mutaties.
- Gebruik intranet beter.
- Organiseer een ‘Inkom’ voor nieuwe medewerkers.
- Organiseer een ‘Swing out’ (uit corona) als het weer kan (medewerkers en B&W).
- Richt het kantoor flexibel in.
- Creëer stille werkplekken.
- Creëer kleinere ontmoetingsplekken met goede akoestisch meubilair.

\ Zorgen over ‘long Covid’

De pandemie kent vele slachtoffers. De ziekte heeft stevig huisgehouden. Voor veel patiënten, die lange tijd op de IC verbleven, eindigde dit in overlijden of een langdurige revalidatie. We lezen steeds meer over ‘Long Covid’ waardoor mensen vaak jarenlang geen energie meer hebben en nauwelijks kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Uiteindelijk zelfs hun baan verliezen.

Maar zijn ook drama’s die zich voltrekken bij mensen die de Corona ‘dans’ leken te zijn ontsprongen. Denk daarbij aan ZZP-ers die van de een op de andere dag geen werk meer hadden en niet terug konden vallen op een sociaal vangnet. Qua arbeidsmarktpositie waren er grote verschillen tussen deze ZZP-ers en degenen die een vast dienstverband hadden. Het leidde tot grote problemen in de huishouding van veel gezinnen. Een probleem waarvoor geen oplossing is gevonden.

Maar het was niet overal kommer en kwel. In veel bedrijfstakken was het ‘business as usual’ of zelfs ‘booming business’. Neem bijvoorbeeld de bouw waar superomzetten zijn gehaald.

Op persoonlijk vlak waren er weinig familie- en vriendencontacten. Vaak waren er grote beperkingen van het aantal gasten dat je thuis mocht ontvangen. Maar dat niet alleen; velen meden bewust sociale contacten vanwege het besmettingsgevaar. Vooral ouderen met onderliggende lichamelijke malheur waren doodsbenuwd. Onbewust leidde dat bij velen tot grote vereenzaming.

Impact

En toen waren er weer die grenzen tussen Nederland en België/Duitsland. Andere keuzes, andere maatregelen, naar elkaar kijkend, elkaar uitsluitend. Sociale cohesie, de ‘kracht van samen’, liep grote schade op. Veel verenigingen werden lamgeslagen. Mensen raakten de weg kwijt. Veel gezinnen ervoeren grote spanningen. Spanningen die in een aantal gevallen eindigden in huiselijk geweld en vechtscheidingen. En mensen die juist in de gemeenschap moeten worden opgenomen liepen achter de feiten aan. Het gaat dan over de integratie van statushouders die een tijd lang heeft stilgelegd.

Ideeën

- ‘Teams’ in de lucht houden voor digitaal vergaderen waar het kan.
- Fysiek vergaderen waar het moet.
- Creëer concentratie werkplekken.
- Ga wijkgericht werken.
- Zorg voor betere P&O-begeleiding.
- Bied kansarmen ‘chipkaarten’ aan.

\ Gemeenteraad

Coalitieakkoord 2022-2026

Positieve gezondheid

We gaan voor de brede benadering van gezondheid; positieve gezondheid. Gezond zijn is meer dan een gezonde leefstijl met gezonde voeding en voldoende beweging. Het gaat hierbij ook om aspecten van mentaal welbevinden, zingeving en meedoen in de samenleving. Deze brede benadering is belangrijk omdat alle aspecten meetellen bij je gezond en vitaal voelen. Een belangrijk aspect hierbij is meer inzetten op een gezonde leefomgeving en hierbij zetten we in op verbinding met de omgevingsontwikkeling en omgevingsvisie.

Zorgen en welzijn

De sociale netwerken, zoals verenigingsleven en buurtschappen zijn erg belangrijk. In deze sociale netwerken werken inwoners samen om leefbaarheid en welzijn te versterken. Naast de sociale (informele) netwerken hebben we partners waar de gemeente intensief mee samenwerkt. Hierbij staat wederkerig partnerschap centraal. Partners denken mee, leveren input en nemen initiatief om het welzijn van Voerendaalse inwoners te versterken. De sociale netwerken, partners en gemeente hebben een interactief samenspel dat gezamenlijk zorgt voor de sociale infrastructuur van Voerendaal.

Burgerparticipatie

Wij vinden het van belang om inwoners de mogelijkheid te bieden om zelf de handschoen op te pakken en als overheid met partners samen op te trekken. Hier horen overigens wel duidelijke kaders en afspraken aan de voorkant bij, om ook met dezelfde verwachtingen in te stappen. We ontwikkelen hiervoor een raamwerk dat richting geeft aan interactie tussen maatschappij en overheid: burgerparticipatie is hier een gangbare term voor, maar wij denken dat er meer nodig en mogelijk is. Het vermogen om zelf te ontdekken, leren en creëren staat voorop om de maatschappij van morgen vorm te geven; alleen zo kunnen alle inwoners meedoen en hun eigen invulling geven aan burgerschap.

Jeugd

De coronapandemie en de maatregelen die genomen moesten worden om de pandemie te beheersen hebben enorm veel invloed gehad op jeugd en jongeren. Jeugd en jongeren hebben te maken gekregen met onzekerheid, sociaal isolement, overbelaste thuissituaties, weinig lichaamsbeweging en verlies en rouw. Dat maakt dat we extra veel aandacht moeten hebben voor de jeugd in het coronaherstelplan.

Leefbaarheid

Het versterken van de leefbaarheid zal ook vorm krijgen middels de inzet van de middelen uit het corona herstelplan. Doelstellingen hierbij zijn het welzijn en de gezondheid bevorderen dan wel de sociale cohesie te versterken.

Input fractie Voerendaal Actief

Algemeen

- Zet in op terugdringen van vereenzaming bij alle doelgroepen, maar zet vooral in op ouderen en jongeren boven de 12 jaar.
- Zet in op een groter cultuur en sport aanbod voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar aanvullend op het huidige verenigingsaanbod.
- Creëer de mogelijkheid om in contact te komen met nieuwe sporten zoals, padel, freerunning.

Specifiek

- Openbare plekken bestaan in de kernen vaak uit pleinen met bestrating, wij zouden deze graag functioneler en groener willen zien. De openbare ruimte zou veel meer moeten uitnodigen om te bewegen/ ontmoeten/ ontspannen.
- Openbare plekken waar reeds een grasveld aanwezig is worden momenteel vaak gebruikt door hondenbezitters om met de viervoeter te wandelen en zijn behoefte te laten doen. Voor de hondenbezitters zou het goed zijn om op strategische plekken een HUP aan te leggen waar inwoners hun hond(en) onaangeliend mogen uitlaten en de hondenpoep niet hoeven op te ruimen. Dat opruimen doet de gemeente. Zo'n plek noemen we een hondenuitlaatplaats.
- Tevens zouden we willen voorstellen om hier toestellen te plaatsen voor jong en oud om elkaar te ontmoeten. Bijvoorbeeld:
 - jeu de boule plekken in de openbare ruimte aanleggen in de buurt van de beweegruimte/ toestellen voor jongeren zodat ze met elkaar in contact komen;
 - plaats bankjes/ picknick sets op verschillende plaatsen om te ontspannen, te genieten van de omgeving en met elkaar in contact te komen.

Voorbeelden van interessante zaken

- Zorg voor ontmoetingsplekken voor jongeren (JOP), dit kan ook mobiel (MOP).
- Informeer bij de gemeente Heerlen eens naar het project 'Heerlens heitje'.
- Schaf een Sportcontainer aan laat deze rondreizen door de gemeente, laat verenigingen en ondernemers uit bijvoorbeeld de fitnessbranche hier ook gebruik van maken; <https://www.nijha.nl/beweegruimte/wijk/sportcontainer-openbare-en-flexibele-sportoplossing>

- Organiseer regelmatig popup-speelplekken; <https://www.allesoversport.nl/thema/beweeg-stimulering/buitenspelen-in-de-wijk-krijgt-een-boost-met-de-pop-upspeelplek/>
- Organiseer boardingsoccer/ straatvoetbal toernooien voor de (tiener)jeugd.
- Organiseer regelmatig wandelingen met wandelmaatjes voor ouderen.

Input fractie D66

In het algemeen willen wij graag dat de extra te besteden middelen terecht komt bij groepen die het nodig hebben. Wij zijn dus zeker géén voorstander van een tegoedbon voor alle inwoners. Geredeneerd vanuit de mensen/inwoners van Voerendaal die dit extraatje wel kunnen gebruiken hebben wij diverse suggesties:

Doelgroep: Inwoners die nu moeilijk rondkomen (corona en stijgende energieprijzen)

Helpen bestrijden van energie-armoede; door langs de deuren te gaan met team en spullen van woonwijzerwinkelparkstad en besparende maatregelen treffen: spaarlampen, radiatorfolie, tochtstrips, enz. Bijvoorbeeld door dit gericht bij bekende adressen te doen of sociale huurwoningen in samenwerking met woningstichting Vanhier wonen.

Doelgroep: Eenzame ouderen

Via buurtverenigingen of zorginstellingen de ouderen benaderen en gezamenlijk meenemen voor activiteiten in de burgerij of elders om hen uit het sociale isolement te halen?

Doelgroep: Jongeren

Beweegtoestellen, activiteiten, plekken creëren waar jongeren (laatste klassen basisschool en voortgezet onderwijs) kunnen samen komen en plezier kunnen hebben. In combinatie met beweging (weerbaarheid / gezondheid) zou dit stimulerend kunnen werken.

Doelgroep: alle inwoners en verenigingen

Via bijgaand link https://www.tcmargraten.nl/start_to_tennis zien jullie een voorbeeld waarbij een vereniging tegen verlaagd tarief, tennislessen en een lidmaatschap aanbiedt, dit is mogelijk een optie voor verenigingen in Voerendaal met een bijdrage van de gemeente. Voordeel is dat de betreffende persoon zelf ook een bijdrage moet doen en dus enige verplichting voelt om daadwerkelijk te gaan. Dit stimuleert beweging (voor sportverenigingen), ledenaantal verenigingen, bestrijding eenzaamheid en kan voor diverse doelgroepen in de gemeente worden ingezet.

Doelgroep: inwoners met groene vingers

Wellicht dat er ook per dorp / gehucht gedacht kan worden aan een moestuin initiatief, waarbij je een aantal zaken combineert. Interactie tussen Inwoners, maar ook inwoners die minder te besteden hebben kunnen daar eventueel groente en fruit gratis verbouwen en je versterkt wellicht het gemeenschapsgevoel. Je ziet dat in andere gemeenten ook goed werkt. Hopelijk een stuk grijs dat vergroend kan worden.

Doelgroep: basisscholieren

Het binnenklimaat van de voerendaalse scholen verbeteren en meten: te denken is bv. aan het installeren van CO2-meters om te monitoren of het binnenklimaat goed geventileerd wordt.

#voerendaalsamensterk